

अजित पवार आणि शिंदेंनी सरकारमधून बाहेर पडलं पाहिजे

■ मुंबई : संजय राऊत यांनी नुकताच भाजपावर टीका केली. बाबरी प्रकरणानंतर देशभरात बाळासाहेबांची लाट होती. अजित पवार आणि एकनाथ शिंदे यांनी सत्तेतून बाहेर पडले पाहिजे असे त्यांनी म्हटले. अमित शहांनी काल कुबड्या म्हणून उल्लेख केला. संजय राऊत म्हणाले की, उद्या आम्ही जरी सत्तेत आलो तरीही आम्ही राज्यात विरोधीपक्ष ठेऊ.

स्वाभिमान असल्यास एकनाथ शिंदे यांनी सत्तेतून बाहेर पडले पाहिजे. वाजपेयींनी बाळासाहेब ठाकरे यांना निवडणूक न लढवण्याची विनंती केली होती. मतांचे जाणवज न लढवण्याची विनंती केली होती. राजकारणात चढउतार होत असतात. सध्या आम्ही त्यांच्या व्होटचोरीला रोखत आहोत.

पुढे बोलताना संजय राऊत म्हणाले, मुळात म्हणजे आम्ही त्यांची व्होटचोरी रोखत असल्याने त्यांना त्यांचा पराभव दिसत आहे. ज्यावेळी पहिल्यांदा युती झाली त्यावेळी यांना महाराष्ट्रात कोणी ओळखतही नव्हते. यांच्याकडे पोस्टर लावण्यासाठीही कोणी मागणे नव्हती. बाळासाहेब ठाकरेंनी हिंदुत्वाच्या मुद्द्यावर आदेश दिले की, यांचे काम केले पाहिजे. कुबड्या कुबड्या काय सांगता? ते आम्हाला कुबड्या शिकवतात? अमित शाह हे राजकारणात फार उशिरा आलेत. ते सुद्धा व्यापारी म्हणून आणि व्यापार म्हणून ते राजकारण करत आहेत. त्यांनी भारतीय जनता पक्षात व्यापारी वृत्तीची एक पिढी निर्माण केली. त्यांना समाजकारण याचे काहीही देणे घेणे नाही. त्यामुळे त्यांचे या कुबड्या नको त्या कुबड्या नको हे जे काही सुरू आहे ना.. ते त्यामुळेच. मुलात्ता क्रिकेटमध्ये टाकायचे.. परिवार वाद हा भाजपाचा तिथून सुरू आहे, असे ते म्हणाले.

मनोज जरांगे रयतेचे नव्हे निजामी मराठ्यांचे प्रतिनिधी

मुंबई : मराठा आंदोलक मनोज जरांगे पाटील हे गरीब मराठ्यांचे नव्हे, तर सत्तेतील निजामी मराठ्यांचे प्रतिनिधी असल्याचा आरोप वंचित बहुजन आघाडीचे अध्यक्ष प्रकाश आंबेडकर यांनी केला आहे. आम्हाला आरक्षणाच्या मुद्द्यावर फसवाफसवीचा खेळ करायचा नाही. आम्हाला ओबीसींनाही न्याय द्यायचा आहे आणि रयतेतील मराठ्यांनाही न्याय द्यायचा आहे, असे ते म्हणाले.

ओबीसी व भटक्या विमुक्त महासंघाने राज्य सरकारच्या मराठा आरक्षणासंबंधीच्या २ सप्टेंबरच्या जीआरला विरोध करण्यासाठी मोर्चाचें आयोजन केले आहे. प्रकाश आंबेडकर या मोर्चात सहभागी होणार आहेत. या पार्श्वभूमीवर त्यांनी मनोज जरांगे यांच्यावर टीका केली आहे. ते म्हणाले, मराठा समाजाचा ओबीसी प्रवागात समावेश केला जाऊ नये. सरकारने यापूर्वी दोनदा असा प्रयत्न केला. पण त्याला यश आले नाही. त्यामुळे हैदराबाद व सातारा गॅझेटच्या अंमलबजावणीला विरोध केला जात आहे. मराठा समाजात एक निजामी मराठा व दुसरा रयतेचा मराठा वर्ग आहे. रयतेतील मराठे हे शिवाजी महाराजांसोबत होते. तर सरंजाम मराठे हे निजामासोबत होते. या दोन्ही वर्गातील १६ व्या शतकातील भांडण आजही स्पष्टपणे दिसते.

आजही निजामी मराठे सत्तेत आहेत. त्यांची रयतेतील मराठ्यांना आरक्षण देण्याची इच्छा नाही. या प्रकरणी त्यांचाच खरा अडसर आहे. निजामी मराठ्यांकडून फारकत घेतल्याशिवाय या मराठ्यांना आरक्षण मिळणार नाही. एवढेच नाही तर त्यांना न्यायही मिळणार नाही, असे आंबेडकर म्हणाले.

संजय राऊत यांची अपेक्षा

अॅड. आंबेडकरांची सडकून टीका

शरद पवार अध्यक्ष असलेल्या कारखान्याच्या चौकशीचे मुख्यमंत्री फडणवीसांचे आदेश

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २८ :

राज्यातील ऊस संशोधन आणि विकास क्षेत्रात अग्रगण्य मानली जाणारी वसंतदादा शुगर इन्स्टिट्यूट सध्या नव्या वादळात सापडली आहे. ज्येष्ठ नेते शरद पवार यांच्या अध्यक्षतेखाली कार्यरत असलेल्या या संस्थेच्या निधी वापराबाबत चौकशी करण्याचे आदेश राज्य सरकारने दिले आहेत.

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या अध्यक्षतेखालील मंत्री समितीच्या बैठकीत हा निर्णय घेण्यात आला असून, संस्थेला देण्यात येणाऱ्या सरकारी अनुदानाचा वापर नेमक्या कारणासाठी झाला आहे का? याची तपासणी करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. साखर आयुक्त यांच्या नेतृत्वाखाली विशेष चौकशी समिती नेमण्यात आली असून, दोन महिन्यांत तपास पूर्ण करून शासनाला अहवाल सादर करायचा आहे.

राज्य सरकारकडून वसंतदादा शुगर इन्स्टिट्यूटला दरवर्षी मोठ्या प्रमाणावर आर्थिक अनुदान दिले जाते. तसेच, ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांच्या ऊस विलातून प्रति टन एक रुपया या दराने निधी थेट या

द्वेषातून निर्णय म्हणत रोहित पवारांची टीका

संस्थेकडे वळवला जातो. हा निधी ऊस शेतीतील संशोधन, प्रशिक्षण, प्रयोगशाळा सुविधा आणि उद्योग विकासासाठी वापरला जाण्याचा हेतू आहे.

मात्र, अलीकडच्या काळात हा निधी नेमका कोणत्या उद्देशासाठी वापरला जातो, आणि तो पूर्णतः संशोधनासाठीच खर्च केला जातो का? याबाबत काही प्रश्न उपस्थित

झाले आहेत. त्यानंतरच सरकारने या विषयाची गंभीर दखल घेत चौकशीचे आदेश जारी केले आहेत.

मंत्री समितीच्या बैठकीत ऊस हंगाम २०२५-२६ च्या नियोजनावर चर्चा झाली. या बैठकीत साखर कारखान्यांकडून मिळणाऱ्या निधीचा वापर, शेतकऱ्यांना दिला जाणारा दर, तसेच ऊस गाळपासंबंधीच्या

अडचणींवर विचारविनिमय करण्यात आला. चर्चेदरम्यान काही मंत्र्यांनी व्हीएसआयच्या अनुदानाबाबत शंका व्यक्त केली. संशोधनाच्या नावाखाली मोठा निधी जमा होत असून, त्याच्या वापरात पारदर्शकतेचा अभाव आहे, अशी नोंद बैठकीत घेण्यात आली. परिणामी, मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी साखर आयुक्तांना चौकशी समिती स्थापन करून दोन महिन्यांत सविस्तर अहवाल सादर करण्याचे आदेश दिले.

संस्थेच्या नियामक मंडळावर

मोठ्या नेत्यांची नावे

शरद पवार, अजित पवार, जयंत पाटील, हर्षवर्धन पाटील, आणि जयप्रकाश दांडेगावकर या नेत्यांची नावे संस्थेच्या नियामक मंडळावर आहेत. विरोधकांनी या चौकशीला राजकीय हेतू असल्याचा आरोप करण्याची शक्यता वर्तवली जात आहे, तर सत्ताधारी पक्षाचे नेते मात्र या तपासाची आवश्यकता असल्याचे म्हणत आहेत. राज्य सरकारने अनुदानाचा वापर केवळ संस्थेच्या मूळ उद्देशासाठीच व्हावा, यासाठी ही कावेई आवश्यक असल्याचे मत व्यक्त केले आहे.

डॉ. हिना गावित यांची घरवापसी

■ वृत्तसंस्था, नंदुरबार, दि. २८ : आगामी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकीच्या तोंडावर नंदुरबारमध्ये भाजपची ताकद वाढली आहे. नंदुरबारच्या माजी खासदार डॉ. हिना गावित यांची भाजपमध्ये घरवापसी झाली आहे. प्रदेशाध्यक्ष रवींद्र चव्हाण यांच्या उपस्थितीत गावित यांनी असंख्य कार्यकर्त्यांसह पुन्हा एकदा भाजपचा झेंडा हाती घेतला आहे. यामुळे भाजपला जिल्ह्यात मोठे बळ मिळणार आहे.

नंदुरबारच्या माजी खासदार डॉ. हिना गावित यांनी आज भाजपमध्ये पक्ष प्रवेश केला आहे. भाजपचे प्रदेशाध्यक्ष रवींद्र चव्हाण यांच्या उपस्थितीत डॉ. हिना गावित यांची घरवापसी झाली आहे. त्यामुळे नंदुरबार जिल्ह्यात भाजपची ताकद वाढली आहे. डॉ. हिना गावित यांचा लोकसभेत निवडणुकीत पराभव झाला होता, त्यामुळे त्यांनी भाजप पक्षाच्या सदस्यत्वाचा राजीनामा देत विधानसभेत निवडणूक अपक्ष लढवली होती. विधानसभेत निवडणूकीमुळे त्या भाजपपासून दूर गेल्या होत्या, मात्र आता त्या पुन्हा भाजपमध्ये परतल्या आहेत. त्यामुळे आगामी स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या निवडणुकीत भाजपची ताकद दुप्पट झाली आहे.

हिना गावित या माजी खासदार असून माजी आदिवासी विकास मंत्री आणि विद्यमान आमदार डॉ. विजयकुमार गावित यांच्या कन्या आहेत. २०२४ च्या लोकसभा निवडणुकीत त्यांचा पराभव झाला होता. त्यानंतर विधानसभेत निवडणूक लढवण्यासाठी त्यांनी भाजपचा राजीनामा देत अपक्ष निवडणूक लढवली होती, मात्र त्यात त्यांचा पराभव झाला. गावित कुटुंबाचे उत्तर महाराष्ट्रात मोठे राजकीय वजन आहे. त्यांचे वडील भाजपचे आमदार असल्याने त्या भाजपमध्ये परतणार असल्याचे बोलले जात होते.

डॉ. हिना गावित यांची घरवापसी

नेत्यांचा अपमान करण्याचा रवींद्र धंगेर यांचा बोलण्याचा उद्देश नव्हता. रवींद्र धंगेर यांनी त्यांची भूमिका एकनाथ शिंदे यांच्या समोर मांडली आहे. तसेच महायुतीला बाधक होईल असे काही आमच्याकडून होणार नाही.

शेतकऱ्यांच्या खात्यात पैसे जमा होणार आहेत. त्यामुळे या विषयावरून कॉबिनेट बैठकीत कुठलाही वाद झाला नसल्याचे सामंत यांनी स्पष्ट केले आहे.

नेत्यांचा अपमान करण्याचा रवींद्र धंगेर यांचा बोलण्याचा उद्देश नव्हता. रवींद्र धंगेर यांनी त्यांची भूमिका एकनाथ शिंदे यांच्या समोर मांडली आहे. तसेच महायुतीला बाधक होईल असे काही आमच्याकडून होणार नाही.

शेतकऱ्यांच्या खात्यात पैसे जमा होणार आहेत. त्यामुळे या विषयावरून कॉबिनेट बैठकीत कुठलाही वाद झाला नसल्याचे सामंत यांनी स्पष्ट केले आहे.

हे तर भस्म्या रोग झालेला अॅनाकोंडा...

एकनाथ शिंदे यांची उद्धव ठाकरेंवर विखारी टीका

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २८ :

निवडणुका जवळ आल्या की मुंबई विकली जाणार अशी कॅसेट विरोधक सुरू करतात, अशी टीका राज्याचे उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी केली.

एकनाथ शिंदे म्हणाले, हे स्वतः अॅनाकोंडा आहेत. मुंबई महापालिकेच्या तिजोरीला मोठा विळखा घालून बसले आहेत. या अॅनाकोंडाचे वैशिष्ट्य वेगळे आहे, यांचे पोट भरत नाही, असे म्हणत एकनाथ शिंदे यांनी शिवसेना ठाकरे गटावर खोचक टीका केली आहे.

उद्धव ठाकरे यांनी केलेल्या टीकेवर पलटवार करताना एकनाथ शिंदे म्हणाले, या अॅनाकोंडाने मुंबईची तिजोरी गिळली, मुंबई गिळली, मुंबईतल्या रुग्णांची खिचडी गिळली, त्याचबरोबर मुंबईतले भूखंड

मुंबईकर माफ करणार नाहीत. त्यांना भीती बसली आहे.

केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा मुंबईत आले असताना त्यांना कोळी बांधवांनी दोन बोटी डीप सीमध्ये बोटिंग करण्यासाठी दिल्या होत्या. यावरून उद्धव ठाकरे यांनी मुंबई गिळण्याचे काम सुरू असल्याची टीका केली होती. त्यावर आज शिंदे यांनी पलटवार केला आहे.

गिळले. तरी सुद्धा त्यांचे पोट भरत नाही. त्यांना भस्म्या रोग झाला आहे. हा भस्म्या रोग झालेला अॅनाकोंडा आहे. त्यामुळे त्यांचे पोट कधीच भरणार नाही. मुंबईकरांना हे कळले आहे की मुंबई लुटण्याचे काम, तिजोरी साफ करण्याचे काम, डेड बॉडीमध्ये पैसे खाण्याचे काम ज्यांनी केले त्यांना या निवडणुकीत

मुंबईकर माफ करणार नाहीत. त्यांना भीती बसली आहे.

केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा मुंबईत आले असताना त्यांना कोळी बांधवांनी दोन बोटी डीप सीमध्ये बोटिंग करण्यासाठी दिल्या होत्या. यावरून उद्धव ठाकरे यांनी मुंबई गिळण्याचे काम सुरू असल्याची टीका केली होती. त्यावर आज शिंदे यांनी पलटवार केला आहे.

धर्मवीर-२ सरकारने

तीन वर्षे का घेतली?

सचिन सावंतांचा भाजपावर हल्ला

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २८ :

काँग्रेसचे वरिष्ठ प्रवक्ते सचिन सावंत यांनी आज भाजपावर तीव्र टीकास्त्र सोडत सीबीआयला सुशांतसिंह प्रकरणात पाच वर्षे लागली, आता पालघर साधूंच्या प्रकरणाला किती लागणार? असा थेट सवाल केला. धर्मवीर-२ सरकारने या प्रकरणाचा राजकीय उपयोग संपल्यावरच तपास सीबीआयकडे दिला का, अशीही टीका त्यांनी केली.

टिळक भवनात घेतलेल्या पत्रकार परिषदेत सावंत म्हणाले, पालघर साधूंची हत्या ही अफवेमुळे झालेली दुर्दैवी घटना होती. मविआ सरकारच्या तपासात हे स्पष्ट झाले होते. तरीही भाजपाने या प्रकरणाचा राजकीय फायदा घेण्यासाठी कारस्थान असल्याचा इंका पिटला. गडचिंचले गावात भाजपाची सत्ता असून आरोपींमध्ये काही भाजप कार्यकर्ते होते, हे विसरून त्यांनी दांगचे राजकारण केले.

सावंतांनी पुढे दस्तऐवज मांडत आरोप केला की, धर्मवीर २ सरकारने ११ ऑक्टोबर २०२२ ला सीबीआय तपासाची घोषणा केली, पण प्रत्यक्ष आदेश ६ फेब्रुवारी २०२४ ला काढला. त्यातल्या कलमांमध्ये चुका झाल्या म्हणून पुन्हा सव्या वर्षांनी २२ मे २०२५ ला सुधारणा करण्यात आली आणि शेवटी ८ ऑगस्ट २०२५ ला सीबीआयकडे फाईल गेली. तब्बल तीन वर्षे सरकार झोपेत होते का? असा सवाल त्यांनी उपस्थित केला.

सचिन सावंत यांनी आज भाजपावर तीव्र टीकास्त्र सोडत

आठवणीतील गंगाराम गवाणकर

थोर नाटककार, मिश्रिकल स्वभाववाचे, आपल्या नाट्य क्षेत्रातील कामगिरीचा, महात्म्याच्या अजिबात गर्व न बाळगणारे, जेष्ठ स्नेही गंगाराम गवाणकर यांचे नुकतेच निधन झाले आणि इतरांना सतत हसवत ठेवणाऱ्या गंगाराम गवाणकर यांनी पहिल्यांदाच दुसऱ्यांच्या डोळ्यात आणू आणले.

१ जून १९३९ रोजी जमलेल्या गंगाराम गवाणकर यांचे प्राथमिक शिक्षण कोकणातील माडवन गावात झाले. पुढे त्यांनी मुंबई गाठली. मुंबईत त्यांना सुरुवातीस चक्रक स्मशानात रहावे लागले होते. असे ते भयानक दिवस. त्या नंतरचा संघर्ष त्यांनी त्यांच्या व्हाया वस्त्रहरण या आत्म चरित्रात अत्यंत चित्रमय शैलीत रेखाटला आहे.

त्यांचे हे आत्म चरित्र त्यांनी मला भेट दिले होते. ते वाचून संपल्यावर, आजतागायत मला याचे नेहमी आश्चर्य वाटत आले आहे की, इतक्या हाल अपेष्टे बालपण आणि तारुण्य वाट्याला येऊनही ते स्वतः आयुष्यभर हसऱ्या चेहऱ्याने कसे जगू शकत होते? इतकेच नाही तर इतरांच्या चेहऱ्यावर हसू आणणारी नाटके कसे लिहू शकले? त्यांच्या प्रत्यक्ष सहवास हा सुद्धा नेहमीच आनंददायी असा असे.

खरं म्हणजे, माझा आणि त्यांचा परिचय हा त्यांच्या नाटकामुळे नाही तर, त्यांच्या नोकरीमुळे झाला. बऱ्याच जणांना हे माहिती नसेल की ते मुंबई टेलिफोन्स मध्ये नोकरीला होते. (नंतर याच मुंबई टेलिफोन्सचे रूपांतर मुंबई महानगर टेलिफोन निगम अर्थात एमटीएनएल मध्ये झाले.) पण त्यांचा जनसंपर्क लक्षात घेऊन एमटीएनएल की प्रसिद्धी विषयक अनेक कामे ते खुशीने करीत असत. तेव्हा मी मुंबई दूरदर्शन केंद्रात सहायक निमाता म्हणून काम करीत होतो. तिथेच आमची पहिली भेट झाली.

त्यावेळेचे एमटीएनएलचे महाप्रबंधक सी व्ही परांजपे यांची मुलाखत दूरदर्शनवर व्हावी, यासाठी गंगाराम गवाणकर प्रयत्नशील होते. पण दूरदर्शनच्या कार्यक्रमांचे स्वरूप पाहता ते काही शक्य होत नव्हते. दरम्यान गणित आणि विज्ञान या विषयांशी वाकडे असलेल्या माझ्याकडे नेमक्या विज्ञान जगत या कार्यक्रमाच्या निमित्तीची जबाबदारी सोपविण्यात आली.

त्याकाळी लॅंड लाइन फोनला पर्याय नव्हता. आणि रॉंग कॉल लागणे ही एक मोठीच डोकेदुखी होती. काही लोक त्यावेळी गमतीने, उपहासाने एमटीएनएल चा लॉग फॉर्म मेरा टेलिफोन नही लगता असे करीत असत. या सर्व पार्श्वभूमीवर मी विज्ञान जगत या कार्यक्रमात टेलिफोन कसे लागतात, त्यासाठी काय यंत्रणा असते, तिचे कामकाज कसे चालते आणि महत्वाचे म्हणजे रॉंग नंबर का लागतात आणि ते तसे लागू नये या विषयावर कार्यक्रम करायचे ठरविले. मग त्यासाठी टेलिफोनच्या सर्व यंत्रणेचे चित्रिकरण प्रभादेवी येथील दूरध्वनी केंद्रात करण्यात आले. तसेच श्री परांजपे साहेबांची मुलाखतही घेतली. मला आठवते, त्याप्रमाणे लेखक श्री अशोक बेंडखळे यांचा आणि माझा परिचय त्याच दरम्यान झाला.

मी केलेला कार्यक्रम हा लोकांच्या दृष्टिकोनातून

ज्येष्ठ कादंबरीकार बाबू बिरादार यांचे निधन

■ वृत्तसंस्था छ. संभाजीनगर, दि. २८ : मराठीतले ज्येष्ठ कादंबरीकार बाबू बिरादार यांचे मंगळवारी २८ ऑक्टोबर रोजी सकाळी साडेआठ वाजता देगलूर (जि. नांदेड) येथे निधन झाले.

गेल्या काही दिवसांपासून ते आजारी होते. त्यांच्यावर देगलूर येथील कद्रेकर हॉस्पिटलमध्ये उपचार सुरू होते. आज सकाळी त्यांची प्राणज्योत मालवली. त्यांचे वय ७५ वर्षे होते. आज दुपारी चार वाजता धनगरवाडी येथे त्यांच्यावर अंत्यसंस्कार करण्यात आले.

बाबू बापूराव बिरादार असे त्यांचे पूर्ण नाव. आंध्र प्रदेश, महाराष्ट्र आणि कर्नाटक या राज्यांच्या सीमेवरच्या अत्यंत मागासलेल्या व दुर्गम जेमतेम लोकवस्ती असलेले देगलूर तालुक्यातील 'काठेवाडी' हे त्यांचे मूळ गाव. ते त्यांच्या मामाच्या गावी धनगरवाडी अर्थातच मंगार्जीवाडी येथे स्थायिक झाले होते.

बाबू बिरादार यांनी मातीखालचे पाय, कावड, गोसावी, अग्निकाष्ठ, अंतःपुरुष, संभूती अशा दमदार कादंबऱ्या लिहिल्या आहेत. ते ४१ व्या मराठवाडा साहित्य संमेलनाचे अध्यक्षही होते. जिल्हा सहकारी बँकेत दीर्घकाळ सेवा करून ते निवृत्त झाले होते. अत्यंत मोकळाढाकळा स्वभाव, गप्पांच्या मैफलीत मनापासून रमणारा, बोलताना आपला देगलुरी ढाचा किंचितही बिघडू न देणारा हा मनस्वी कलावंत होता.

'मातीखालचे पाय' ही त्यांची पहिली कादंबरी. महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळाच्या नवलेखक अनुदान योजनेद्वारे ती प्रसिद्ध झाली. ज्येष्ठ कवी आणि अनुवादक भगवंत क्षीरसागर आणि विख्यात चित्रकार भ. मा. परसावळे यांच्या पाठपुराव्यामुळे सांगती प्रकाशनाकडून १९८२ मध्ये ही कादंबरी आली. आंध्र, कर्नाटक आणि महाराष्ट्र यांच्या सीमारेषेवरील वाडी या छोट्याशा गावातील संभाच्या कुटुंबाच्या वाताहतची कहाणी या कादंबरीत आलेली आहे.

मराठवाडा आणि तेलंगण-कानडी सीमाप्रदेशातल्या माणसांचे जग, आदिम वाटाव्याशा पातळीवरचे तिथले जणव्याचे झगडे, राग-लोभ आणि त्यातील निर्मम निर्दयता, इथले मानसिक-भावनात्मक-प्रादेशिक खरखरलेपण यांचे अजिबात भावनावश न होता केलेले विलक्षण प्रत्ययकारक चित्रण त्यांनी केले.

ज्येष्ठ साहित्यिक जगदीश कदम बाबू बिरादार यांच्या लेखनाबद्दल म्हणतात, 'बाबू बिरादार यांच्या कादंबऱ्यांमधून मानवी स्वभावातील गुंतागुंत येते. समाजातील प्रथा, परंपरा येतात. नात्यातील पक्के-सैल धागेदोरे येतात. कधी काळ तर कधी नियतीच्या माध्यमातून खलपूरक येतो. देहीक असोशी आणि पीडा येतात. कसल्याही प्रकारची कसत न करता प्रांजळपणे केलेले शारीर वर्णन येते आणि स्वाभाविक बोलली जाणारी पात्रगत भाषा येते.

आठवणीतील गंगाराम गवाणकर

केलेला असला, तरी गंगाराम गवाणकर यांचे कार्यालयातील वजन त्यामुळे नक्कीच वाढले असणार. पण त्यांचा मोठेपणा असा की याची जाणीव त्यांनी सदैव ठेवली. त्यांचे माझ्याशी नेहमीच मैत्रीपूर्ण संबंध कायम ठेवले.

पुढे दूरदर्शन सोडून मी महाराष्ट्र शासनाच्या माहिती खात्यात नोकरीस लागलो. त्या भागात किंवा खुद्द मंत्रालयात जरी ते काही कामाने आले तरी मला भेटल्याशिवाय जात नसत.

एकदा मला त्यांच्यावर लेख लिहायचा होता. त्यासाठी त्यांना मिळालेल्या पुरस्कारांचे छायाचित्र हवे होते. त्यावेळी ते अत्यंत निरलसपणे म्हणाले, अहो, इतक्या टॉफीस मिळाल्या आहेत की, त्या ठेवायला घरात जागा नाही. म्हणून शेवटी गोणीत भरून त्या गावच्या घरात नेऊन ठेवल्या आहेत!

आठ नऊ वर्षांपूर्वी मंत्रालयात झालेली ती आमची शेवटची भेट ठरली. त्यानंतर मात्र कधी त्यांना भेटण्याचा योग आला नाही. आणि काही व्यक्ती अशा असतात की त्या आपल्या मनात सतत वास्तव्य करून असतात. त्यामुळे त्यांना भेटलेच पाहिजे, अशी कधी गरजही वाटत नाही, असे ते होते.

गंगाराम गवाणकर यांच्या नाट्य प्रवासाविषयी सांगायचे तर प्रेक्षकांना सतत हसवत ठेवणारे, निखळ मनोरंजन करणारे 'वस्त्रहरण' नाटक लिहून १९८० साली लिहून त्यांनी जगभरच्या मराठी जनात मालवणी बोली लोकप्रिय केली. या नाटकाचे तब्बल ५ हजार ४०० असे विक्रमी प्रयोग झाले.

वस्त्रहरण शिवाय त्यांनी वन रूम किचन, दोषी, वर परिश्रम, वर भेटू नका, उपःकाल होता होता, वात्रट मेले, पोलिस तपास चालू आहे, अरे बाप रे, महानायक, वडाची साल पिंपळ्याक, भोळा डांबिस, मेलेो डोळो मारून गेलो, अशी लोकप्रिय नाटके, कादंबरी, चरित्र मिळून २० पुस्तके लिहिली.

या शिवाय आकाशवाणी, दूरदर्शन साठीही त्यांनी सातत्याने लेखन केले होते. १६ व्या अखिल भारतीय नाट्य संमेलनाचे अध्यक्षपद त्यांनी भूषविले होते. १९९८ साली प्रदर्शित झालेल्या जागर या चित्रपटाचे संवाद लेखन त्यांनी केले होते. पण ते चित्रपट सृष्टीत कधी रमले नाहीत.

गंगाराम गवाणकर यांना मिळालेल्या अनेक पुरस्कारांपैकी दोन महत्वाचे पुरस्कार म्हणजे डी वाहिनीनर्तक देण्यात आलेला जीवन गौरव पुरस्कार आणि २०२३ साली मालिका, नाटक, चित्रपट लेखक संघटनेचा मानाधिकार पुरस्कार हे होत.

गंगाराम गवाणकर यांच्या दोन्ही मुलांनी आणि दोन्ही सुनांनी शेवटपर्यंत त्यांची मनापासून सेवा केली. याचा इथे आवर्जून उल्लेख केला पाहिजे. तामा नाट्य रसिक, गंगाराम गवाणकर यांचे चाहते, मित्रमंडळी यांच्यावतीने या चौघांचेही मनःपूर्वक आभार. गंगाराम गवाणकर यांना विनम्र अभिवादन.

महायुतीला बाधक होईल असे आम्ही करणार नाही...

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २८ :

शिवसेना शिंदे गटाचे आमदार रवींद्र धंगेर यांनी केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा यांचा अपमान केला असल्याचे बोलले जात होते. यावर मंत्री उदय सामंत यांनी पत्रकारांशी बोलताना खुलासा करत म्हटले की, कुठल्याही आमिषाला बळी पडणार नाही, असे धंगेर म्हणाले होते. परंतु, आमिषाला ऐवजी अमित शहा असा अपभ्रंश झाला असल्याचे उदय सामंत म्हणाले.

पुण्यातील जैन समाजाच्या संदर्भात

बोलताना उदय सामंत म्हणाले, एकनाथ शिंदे यांनी आळंदीमध्ये जाऊन जैन समाजाचा मुद्दा ऐकून घेतला असून त्यांची भूमिका धंगेर साहेबांना पटली आहे. काही गोष्टी गैरसमजातून घडल्या असतील तर अशा गोष्टी भविष्यात घडू नये यासाठी चर्चा करण्याचे अधिकार एकनाथ शिंदे यांनी दिले आहेत.

मला असे वाटते की आपण सगळ्यांनी यावर पडदा टाकावा. तसेच भाजपच्या

नेत्यांचा अपमान करण्याचा रवींद्र धंगेर यांचा बोलण्याचा उद्देश नव्हता. रवींद्र धंगेर यांनी त्यांची भूमिका एकनाथ शिंदे यांच्या समोर मांडली आहे. तसेच महायुतीला बाधक होईल असे काही आमच्याकडून होणार नाही.

शेतकऱ्यांच्या खात्यात पैसे जमा होणार आहेत. त्यामुळे या विषयावरून कॉबिनेट बैठकीत कुठलाही वाद झाला नसल्याचे सामंत यांनी स्पष्ट केले आहे.

दिवाळी निमित्ताने डोंबिवलीत किल्ले दुर्गाडीची आकर्षक प्रतिकृती

स्वराज्याच्या आरमाराचा संदेश देणारी कलाकृती

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २८ :

दिवाळीच्या शुभ पर्वार डोंबिवली (पूर्व) येथील बाळ गोपाळ उत्सव मंडळ, मढवी शाळा यांच्या वतीने ऐतिहासिक किल्ले दुर्गाडीची देखणी प्रतिकृती साकारण्यात आली. या प्रतिकृतीच्या निर्मितीत मंडळातील मावळे साहित्य मुंडे, प्रशांत मेस्त्री, सक्षम जाधव, विष्णू चव्हाण, सुशांत मुंडे, ओबेदुल्ला शेख, राहुल पांचाव, अक्षय सावंत, गौरव साळवी, हितेश कटारे, हेरंब लांजवळ

कुणाल जाधव आदी सदस्यांनी उत्साहाने सहभाग नोंदविला. सदर प्रतिकृतीमागील उद्दिष्ट केवळ कलात्मक नसून सामाजिक जाणिवेचे छोटक आहे. मंडळाच्या मते, किल्ले दुर्गाडी हे स्वराज्याचे पहिले आरमार असले तरी आज ते शासनाच्या दुर्लक्षामुळे जत

महासागर

बुधवार २९ऑक्टोंबर २० २५

भंडारा

पान ३

उपविभागीय पोलीस अधिकारी,साकोली यांचेकडून अवैध रेती चोरटे ताब्यात

७ ट्रॅक्टरसह एकूण ५६,६५,३००/-रु.चा मुद्देमाल केला जप्त

महासागर प्रतिनिधी
भंडारा दि.२८ऑक्टोंबर : उपविभागीय पोलीस अधिकारी, साकोलीचे पथकाला दिनांक २८/१०/२०२५ रोजी मौजा परसोडी मेळघाट चुलबंद नदी पात्रात अवैद्यरित्या ट्रॅक्टरने रेती चोरी सुरु असल्याबाबत गोपनीय माहिती मिळाल्याने उपविभाग साकोली हद्दीतील खाजगी ट्रॅक्टर वाहनांनी रवाना होऊन घटनास्थळी पोहोचले असता घटनास्थळी एकूण ७ नग ट्रॅक्टर व १२ इसम मिळुन आले. उपविभागीय पोलीस अधिकारी,

साकोली यांनी पंचासमक्ष पाहणी केली असता, २ ट्रॅक्टर मध्ये रेती भरलेली दिसुन आली. पोलिसांना पाहुन एका ट्रॅक्टर चालकाने आपल्या ट्रॅक्टर मधीलरेती घाटातव खाली करुन, सर्व इसम पळून जाण्याचे तयारीत असतांना, उ.वि.पो.अ. साकोली यांनी सोबतच्या पोलीस स्टॉफच्या मदतीने त्यांना घेराव घालुन ताब्यात घेतले. पंचासमक्ष घाटातील रेती चोरी करीत असलेले सर्व इसमांना त्यांचे नाव-गाव विचारले असता त्यांनी आपले नावे अनुक्रमे १) ईश्वर रामकृष्ण गजबे वय २४ वर्ष, २)

क्रिष्णा तानबा भाजीपाले वय ३१ वर्षे ३) महेश लेखीराम विठ्ठले वय २४ वर्षे ४) प्रमोद भुमेश्वर कडुकार वय २१ वर्षे ५) विजय मोहनदास परशुरामकर वय २२ वर्षे ६) नितेश बाजीराव गजबे वय ३० वर्षे ७) सावन पांडुरंग भोंडे वय २३ वर्षे ८) चेतन छगन आसटरकर वय २९ वर्षे ९) मेघराज रामकृष्ण पातोळे वय २५ वर्षे १०) चंद्रकांत उर्फ विक्की प्रेमलाल कापगते वय ३० वर्ष ११) लिलार लक्ष्मण आसटरकर वय ४५ वर्षे १२) आशिष तिरराज तुरकर वय २७ वर्षे सर्व रा. परसोडी ता. साकोली जि.

सरपंच संघटनेची जांभुळे कुटुंबियांना आर्थिक मदत

महासागर प्रतिनिधी
सिहोरा दि.२८ऑक्टोंबर : अलीकडे गोदेखारी येथील सरपंच कुंता जांभुळे यांचे निधन झाले. त्यांच्या कुटुंबात वयोवृद्ध आई वडील आणि एकुलती मुलगी आहे. तुमसर तालुका सरपंच संघटनेने जांभुळे कुटुंबियांना आर्थिक मदत आणि अन्य साहित्य भेट दिली. यावेळी तुमसर पंचायत समितीचे उपसभापती सुभाष बोरकर, सरपंच संघटनेचे अध्यक्ष देवेंद्र मेश्राम, जिल्हा सरपंच संघटनेचे महासचिव तथा तालुका सचिव पारस भुसारी, तालुका उपाध्यक्ष धर्मपाल धुर्वे, कौषाध्यक्ष धनराज आगाशे, आशिष टेंभुरकर, सचिन पटले, भुवन पारधी, कोमल वरखडे, वसंत धार्मिक, घनश्याम कुंभरे,गोपीचंद बावनकर, बेबी उके, महप्रकाश परबते, सतीश शरनागत, विद्या कोहरे, प्रकाश धिकोडी, ज्योती मालाधरे, पूजा

वाडिवे, मीना रहांगडाले, विस्तार अधिकारी महंत, वसंत तरटे, वसंत धार्मिक, रंजीता मांढरे, पुष्पा कांबळे, कीर्ती पिकलमुंडे, रूपवंती साखरे, देवांगना मंगुसमारे, कविता नेवारे, रंजना तुरकर, कोमल वरकडे, सौमा पुष्पतोडे, गावत्री रहांगडाले, संजू धुर्वे, वनवे धर्मपाल धुर्वे, चंदा ठाकरे, गुरुदेव भोंडे, मनोषा ढबाले, दिनेश गोमासे, विनोदिनी शिंगाडे,परसबाडा (दे.) रीना भुसारी, कल्पना सोनेवाने, शुभांगी पारधी, सचिन पटले, नेहा मेश्राम, ज्योती बिसने, डोंगरी बु, छत्रपाल पारधी, रत्नमाला बडवाईक, शैलेंद्र फंदी, अजय भुसारी, सीमा मोरे, मालती कहालकर, देवदास झाडेकर, निशाबिसने, कल्पना पटले, शरद इटवले,आशिष टेंभुरकर, गोपीचंद बावनकर, घनश्याम कुंभरे, यशवंत उपरीकर, सविता ठाकरे आदी प्रामुख्याने उपस्थित होते.

मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीच्या माध्यमातून संदीपला मिळाला दिलासा

महासागर प्रतिनिधी
भंडारा दि.२८ऑक्टोंबर : गरजू रुग्णांना वेळेते वैद्यकीय मदत मिळवून देण्यासाठी देवेंद्रजी फडणवीस यांच्या संवेदनशील नेतृत्वाखाली जिल्हा कक्षाची स्थापना करण्यात आली. जिल्हा कक्षामुळे गाव, वाडी, वस्ती, पाडे, तांडे येथील गरजू रुग्णांना वेळेते मदत मिळत होत असल्यान दिलासा मिळत आहे, दरम्यान भंडारा जिल्ह्यातील साखळी (ता.तुमसर) येथील संदीप प्रबी्रजलाल आचरकाटे या तरुणवार तातडीने हिप रिपेसमेंट शस्त्रक्रिया करण्यात आली. गेली अनेक दिव-सांपासूनउपचाराविनारुग्णाचेहाल होत होते. त्यातच त्यांना मुख्यमंत्री वैद्यकीय सहाय्यता निधीबाबतची माहिती मिळाली. पुढे संदीप यांनी जिल्हा कक्षाकडे धाव घेतली. त्यातून मुख्यमंत्री सहाय्यता निधी व

धर्मादाय रुग्णालय मदत कक्षाचे प्रमुख श्री. रामेश्वर नाईक यांच्या मार्गदर्शनाखाली आणि जिल्हा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या सहकार्याने संदीप आचरकाटे यांच्या अर्जावर तातडीने कार्यवाही करण्यात आली. मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीच्या माध्यमातून रुग्णाला आवश्यक ती वैद्यकीय आर्थिक मदत मंजूर करण्यात आली. त्यातून रुग्णावर यशस्वी शस्त्रक्रिया करता आली. या मदतीमुळे रुग्णाला दिलासा मिळाल्याची भावना रुग्ण व नातेवाईकांनी व्यक्त करत मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि मुख्यमंत्री सहाय्यता निधी कक्षाचे प्रमुख श्री. नाईक यांचे त्यांनी आभार मानले. गरजू रुग्णांनी जिल्हा कक्षात संपर्क साधावा किंवा टोल फ्री क्र. १८०० १२३ २२११ वर संपर्क साधावा असे आवाहन श्री .नाईक यांनी केले आहे.

मायबाप सरकार सरकार आतातरी कर्जमाफीची घोषणा करा

* तातडीने कर्जमाफी आणि हेक्टरी २५ हजार रुपये प्रोत्साहन राशी द्या

* सामाजिक कार्यकर्ते चंद्रशेखर खेडीकर यांची शासनाकडे मागणी

महासागर प्रतिनिधी
लाखांदूर दि. २८ऑक्टोंबर : तालुक्यातील तिरखुरी: निसर्गाचा लहरीपणा, किडीचा प्रादुर्भाव आणि सतत वाढत असलेल्या उत्पादन खर्चाच्या दुष्टचक्रात अडकलेला शेतकरी पूर्णपणे नैराश्याच्या खाईत लोटला गेला आहे. मावा, तुळतुळा, अवकाळी पाऊस अशा अनेक संकटांनी पिके उद्ध्वस्त केली आहेत, तर दुसरीकडे शेतमालाला कवडीमोल भाव मिळत असल्याने शेतकरी पूर्णतः कर्जबाजारी झाला आहे. ‘अठरा विश्व दारिद्र’ असूनही जगाचा पोशिंदा बनणाऱ्या या शेतकऱ्याला सरकारने आतातरी दिलासा द्यावा, अशी आर्त मागणी सरपंच तथा सामाजिक कार्यकर्ते

चंद्रशेखर खेडीकर यांनी राज्य शासनाकडे केली आहे. तालुक्यातील शेतकऱ्यांची अवस्था अत्यंत विकट झाली आहे. यावर्षी सुरुवातीपासूनच शेतकरी विविध संकटांनी ग्रासला आहे.मावा, तुळतुळा यांसारख्या किडींनी उभ्या पिकांवर हल्ला चढवला, ज्यामुळे मोठे नुकसान झाले. त्यातच, अवकाळी पावसाने राहिलेली कसर पूर्ण केली.रासायनिक खते, बियाणेआणि मजुरीचे दर गगनाला भिडले असताना, शेतमालाला मात्र उत्पादन खर्चाएवढाही भाव मिळत नाहीये. हातातोडाशी आलेला घास हिरावला गेल्याने शेतकरी पूर्णतः कर्जबाजारी झाला आहे. या सर्व कारणांमुळे शेतकरी मोठ्या आर्थिक संकटात

असून, तो नैराश्याच्या गर्तेत सापडला आहे. श्री. खेडीकर यांनी शासनाकडे मागणी केली आहे की, शेतकरी पूर्णपणे खचला असून, त्याला या संकटातून बाहर काढण्यासाठी सरकारने तातडीने पाऊल उचलणे गरजेचे आहे.

सरपंच खेडीकर यांनी शासनाकडे दोन प्रमुख मागण्या केल्या आहेत तातडीने संपूर्ण कर्जमाफीची घोषणा करावी.शेतकऱ्याला नवीन पीक घेण्यासाठी प्रोत्साहन राशीच्या स्वरूपात हेक्टरी २५ हजार रुपयांची मदत त्वरित जाहीर करावी .‘मायबाप सरकारने आतातरी संवेदनशीलतेने विचार करून तातडीने कर्जमाफीची घोषणा करावी आणि हेक्टरी २५

३० नोव्हेंबर पर्यंत निवृत्तीवेतनधारकांनी हयातीचे दाखले सादर करावे

भंडारा : निवृत्तीवेतनधारक आणि कुटुंब निवृत्तीवेतनधारकांनी हयातीचे दाखले दिनांक १ ते ३० नोव्हेंबर २० २५ दरम्यान सादर करणे आवश्यक आहे. हे दाखले संबंधित बँकेमार्फत, www.jeevanpraman.gov.in या संकेतस्थळावरून डिजिटल स्वरूपात तसेच कोषागार, उपकोषागार व कॉमन सन्निहस सेंटरद्वारे दाखल करता येतील. हयातीचे प्रमाणपत्र सादर करण्याची अंतिम दिनांक ३० नोव्हेंबर असून, निर्धारित मुदतीत दाखले सादर न केल्यास डिसेंबर २०२५ महिन्याचे निवृत्तीवेतन प्रदान केले जाणार नाही, अशी माहिती कोषागार अधिकारी भंडारा यांनी दिली आहे.

भंडारा असे सांगितले.

घटनास्थळी एकूण ७ नग ट्रॅक्टर, ११ नग मोबाईल, १८ प्लास्टिक घमेले तसेच १४ लोखंडी पावडे असा एकूण ५६,६५.३००/- रुपये वा मुद्देमाल ताब्यात घेण्यात आलेला आहे.

ातील नमुद चालक व मालक आरोपी क्रमांक ०१ ते १२ यांनी कोणतीही रितसर परवानगी न घेता ग्राम परसोडी येथील चुलबंद नदीचे मळेघाट पात्रातील शासकीय रेतीचोरी करताना मिळुन आल्याने नमुद आरोपींविरुद्ध कलम ३०५ (ई), ४९ भा.न्या.सं. अन्वये गुन्हा नोंद करण्यात आला असुन घटना

स्थळावरुन एकूण ५६.६५.३००/- रुपये चा गुद्देमाल ताब्यात घेण्यात आलेला आहे.

सदरची कारवाई पोलीस अधीक्षक श्री. नूरुल हसन सा. भंडारा, अपर पोलीस अधीक्षक श्री. निलेश मोरे यांच्या मार्गदर्शनात उपविभागीय पोलीस अधिकारी, साकोली श्री. शिवम विसापुरे, ठाणेदार पोस्टे. साकोली श्री. महादेव आचरेकर, पोशि. लोकेश कोटवार, पोशि. रितेश चव्हाण, चापोशि. गुरुदेव सार्वे, पो.शि. बुरडे, पोशि, झलके, पोशि. भुलकर , पोशि. वैरागडे , पोशि. परचाके , चालक पोशि. खंडाईत यांनी केली.

शासकीय जागेवर खुलेआम अतिक्रमण आणि लाखोंचा विक्रीचा ‘गोरखधंदा’

महासागर प्रतिनिधी
लाखांदूर दि. २८ ऑक्टोंबर : तालुक्यातील चिचाळ/कोदा ग्रामपंचायत हद्दीतील शासकीय खुल्या भूखंडांवर काही स्थानिक नागरिकांनी मोठ्या प्रमाणात अतिक्रमण करून जागा हडपल्या आहेत. धक्कादायक बाब म्हणजे, या अतिक्रमित जागांची ‘आपली मालकी’ असल्याचा दावा करत, बाहेरगावातील नागरिकांना लाखो रुपये घेऊन त्यांची सरीस विक्री (७ ते ८ लाख रुपयांपर्यंत) केली जात असल्याचा गंभीर प्रकार समोर आला आहे. हा अवैध विक्रीचा ‘गोरखधंदा’ मागील अनेक वर्षांपासून बिनबोभाट

*ग्रामपंचायत प्रशासनाचे दुर्लक्ष * वरिष्ठ अधिकार्यांनी त्वरित लक्ष देऊन कारवाई करावी, ग्रामस्थांची मागणी

सुरू असून, सद्यस्थितीत विकलेल्या भूखंडांवर जोरात बांधकाम सुरू आहे **प्रशासनाचा ‘कानाडोळा’ आणि पाठबळ देण्याचा आरोप**
ग्रामपंचायत अंतर्गत येत असलेल्या मौजा चिचाळ/कोदा येथील तलाठी सा. क्र. ८ मधील गट क्र. २१, २४, २५, २६, २८४, २८५, २१३, २९४ या शासकीय भूखंडांवर अतिक्रमण झाले आहे. विशेषतः, चिचाळ टी-पोर्ट टेंत खोलमारा या मुख्य मार्गाच्या कडेला मानेगाव येथील एका व्यक्तीने ७ लाख रुपयांमध्ये अतिक्रमित जागा विकत

यंदाच्या दिवाळीत भावी नगरसेवकांच्या बॅनर व शुभेच्छांनी गजबजले रस्ते

शाहेद कुरेशी
साकोली दि. २७ऑक्टोंबर : निवडणुकीत बॅनर ,पोस्टर्सचा प्रभाव महत्त्वाचा असतो. पोस्टर्स हे एक शक्तिशाली माध्यम आहे ज्याद्वारे उमेदवार त्यांचे विचार, धोरणे आणि कार्यक्रम जनतेपर्यंत पोहोचवू शकतात. पोस्टर्स आकर्षक आणि रंगीत असतात, जे लोकांचे लक्ष वेधून घेतात.

एक साधा आणि स्पष्ट संदेश देतात, ज्यामुळे लोकांना ते समजणे सोपे होते. पोस्टर्स सार्वजनिक ठिकाणी लावले जातात, जिथे ते मोठ्या संख्येने लोकांपर्यंत पोहोचतात. पोस्टर्समध्ये अनेकदा भावनिक आवाहन असते, जे लोकांना उमेदवाराकडे आकर्षित करते.

तथापि, पोस्टर्सचा प्रभाव नकारात्मक देखील मानला जाऊ शकतो. उमेदवाराची प्रतिमा खराब करू शकते.

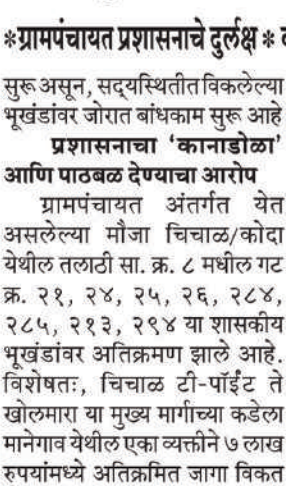
म्हणून, पोस्टर्स सावधगिरीने वापरावेत आणि ते खरा आणि सकारात्मक संदेश देतात याची खात्री करावी. यंदाच्या दिवाळीत पोस्टर बॅनर प्रत्येक प्रभागात मुख्य रस्त्यांवर,

भावी उमेदवारांचे बॅनर, एकही इलेक्ट्रिक खांब न सोडता लावण्यात आलेले आहेत. काहींच्या बॅनरवर राष्ट्रीय पक्षांच्या मोठ्या नेत्यांचे फोटो लावून प्रभावशाली बॅनर बनवण्याच्या प्रयत्न केलेला आहे तर काही दिवाळीच्या शुभेच्छा सह सामाजिक कार्यकर्ती असे लोहून आपला फोटो लावलेले दिसत आहेत. शहरातील नागरिक चर्चा करताना दिसले की, निवडणुका दिवाळीनंतरच व्हाव्या, जेणेकरून परिसरात बॅनर,

शुभेच्छापत्र व मिठाई, गरिबांच्या मुलांना कपडेही वाटप होतात .

गरिबांसाठी दिवाळी जी आपल्याला समाजातील त्या घटकांची आठवण करून देते जे आर्थिक दृष्ट्या बंचित आहेत आणि ज्यांच्यासाठी दिवाळीसारखे सण साजरे करणे हे एक मोठे आव्हान आहे.गरीब कुटुंबांसाठी दिवाळी साजरी करण्यासाठी नवीन कपडे, मिठाई आणि इतर आवश्यक वस्तू खरेदी करणे यासह मोठा खर्च येतो.

त्यावर बांधकामे सुरू असूनही प्रशासनाच्या उदासीनतेमुळे अतिक्रमण करणाऱ्यांचे मनोबल वाढत आहे.

बांधकाम थांबविण्याची ग्रामस्थांची तीव्र मागणी:
ग्रामस्थांनी तातडीने संबंधित वरिष्ठ अधिकारी आणि महसूल विभागाने या प्रकरणाची गंभीर दखल घ्यावी. हा सुरू असलेला अवैध विक्रीचा धंदा आणि बांधकामे त्वरित थांबवून, संबंधितांवर कठोर कारवाई करावी, अशी मागणी चिचाळ/कोदा येथील नागरिकांनी केली आहे. अतिक्रमण हटवून शासकीय जागा मोकळी करण्याची मागणीही जोर धरत आहे.

कमांडो ग्रुप गोपीवाडा - शहापूर तर्फे सेवा सप्ताहा चे भरगच्च आयोजन संपन्न

भंडारा दि. २८ऑक्टोंबर : ‘ ग्राम से संबृध राष्ट्र निर्माण ओर समाज सेवा ही ईश्वर सेवा, , या तत्त्वावर ग्राम गोपीवाडा येथे गावातील आणि परिसरातील जनतेकरिता सेवा सप्ताहाचे आयोजन करण्यात आले, यात पर्यावरण व नैसर्गिक शेती या बद्दल जनजागृती, करण्याकरिता कला पथकाचे आयोजन करून जनजागृती करण्यात आली तर ८, दिवसीय ब्युटी पार्लर कोर्स चे महिलेंकरिता आयोजन, एवढेच नाही तर जनसामान्यान करिता मेगा मेडिकल कॅम्पस ज्यात सिकंसेल, मधुमेह, क्षयरोग,

डोळ्यांची तपासणी व मोफत चष्मे वाटप, वृक्षारोपण, स्पर्धा परीक्षेचे बुक्स वाटप , असे.विविध उपक्रम या सेवा सप्ताहात राबविण्यात आले . या मोहिमेची सुरवात दिनांक ३ ऑक्टोबर पासून १० ऑक्टोबर पर्यंत करण्यात आली त्यात सामाजिक क्षेत्रात योगदान देणाऱ्या नारी शक्ती व सफाई कर्मचाऱ्यांचे सत्कार सुद्धा करण्यात आले , हे सर्व उपक्रम कमांडो ग्रुप चे संस्थापक, माजी सैनिक व सामाजिक कार्यकर्ते चंद्रशेखर डोळस यांच्या संकल्पनेतून व नेतृत्वात करण्यात आले , या उपक्रमास यशस्वी

बनवण्याकरिता कमांडो ग्रुप, ग्रामपंचायत कार्यालय, लायन्स क्लब भंडारा, मुख्य मदतीने आणि ग्रामपंचायत कार्यालय, लायन्स क्लब भंडारा, मुख्य मदतीने आणि सहकार्याने राबविण्यात आले.कमांडो ग्रुप चे संस्थापक चंद्रशेखर डोळस ,सरपंच विनायक टांगले,लायन्स क्लब भंडारा चे अध्यक्ष हिना गज्जर,शहापूर येथील मेडिकल ऑफिसर झोडे, प. स.सदस्य संजय बोर्डे,सुदंर कुलरकर, यांच्या प्रमुख उपस्थितीत हे सेवा सप्ताह कार्यक्रम संपन्न झाले.

ग्रामपंचायत कार्यालय, लायन्स क्लब भंडारा, मुख्य मदतीने आणि ग्रामपंचायत कार्यालय, लायन्स क्लब भंडारा, मुख्य मदतीने आणि सहकार्याने राबविण्यात आले.कमांडो ग्रुप चे संस्थापक चंद्रशेखर डोळस ,सरपंच विनायक टांगले,लायन्स क्लब भंडारा चे अध्यक्ष हिना गज्जर,शहापूर येथील मेडिकल ऑफिसर झोडे, प. स.सदस्य संजय बोर्डे,सुदंर कुलरकर, यांच्या प्रमुख उपस्थितीत हे सेवा सप्ताह कार्यक्रम संपन्न झाले.

कार्तिक महिन्यात वातावरण भक्तीमय

काकड आरतीचे नाद गुंजत आहेत

महासागर प्रतिनिधी
साकोली दि. २८ऑक्टोंबर : कार्तिक महिन्याच्या प्रारंभासह, गावातील मंदिरांमध्ये भक्तीचे वातावरण पसरते. ही परंपरा पुढे चालू ठेवत, साकोली तहसीलमधील लावरी येथील केजाजी महाराज मंदिरात दररोज पहाटे काकड आरतीचे मधुर स्वर ऐकू येतात. अनेक वर्षांपासून चालत आलेली ही परंपरा अजूनही नवीन आणि जुन्या पिढ्यांच्या संगमात भक्तीने पाळली जाते. दररोज सकाळी, पहाटे, घंट्यांचा पवित्र आवाज आणि आरती मंदिराच्या परिसरात वातावरण भक्तिमय वातावरणात डुंबवते.

गावातील शेकडो भाविक या आरतीत सहभागी होतात, ज्यामुळे लावरीमध्ये आध्यात्मिक ऊर्जा आणि सकारात्मकता पसरते. यावर्षी, गावातील तरुण आणि पिढ्यांच्या संगमात भक्तीने पाळली जाते. दररोज सकाळी, पहाटे, घंट्यांचा पवित्र आवाज आणि आरती मंदिराच्या परिसरात वातावरण भक्तिमय वातावरणात डुंबवते.

गावातील शेकडो भाविक या आरतीत सहभागी होतात, ज्यामुळे लावरीमध्ये आध्यात्मिक ऊर्जा आणि सकारात्मकता पसरते. यावर्षी, गावातील तरुण आणि पिढ्यांच्या संगमात भक्तीने पाळली जाते. दररोज सकाळी, पहाटे, घंट्यांचा पवित्र आवाज आणि आरती मंदिराच्या परिसरात वातावरण भक्तिमय वातावरणात डुंबवते.

गावातील शेकडो भाविक या आरतीत सहभागी होतात, ज्यामुळे लावरीमध्ये आध्यात्मिक ऊर्जा आणि सकारात्मकता पसरते. यावर्षी, गावातील तरुण आणि पिढ्यांच्या संगमात भक्तीने पाळली जाते. दररोज सकाळी, पहाटे, घंट्यांचा पवित्र आवाज आणि आरती मंदिराच्या परिसरात वातावरण भक्तिमय वातावरणात डुंबवते.

गावातील शेकडो भाविक या आरतीत सहभागी होतात, ज्यामुळे लावरीमध्ये आध्यात्मिक ऊर्जा आणि सकारात्मकता पसरते. यावर्षी, गावातील तरुण आणि पिढ्यांच्या संगमात भक्तीने पाळली जाते. दररोज सकाळी, पहाटे, घंट्यांचा पवित्र आवाज आणि आरती मंदिराच्या परिसरात वातावरण भक्तिमय वातावरणात डुंबवते.

गावातील शेकडो भाविक या आरतीत सहभागी होतात, ज्यामुळे लावरीमध्ये आध्यात्मिक ऊर्जा आणि सकारात्मकता पसरते. यावर्षी, गावातील तरुण आणि पिढ्यांच्या संगमात भक्तीने पाळली जाते. दररोज सकाळी, पहाटे, घंट्यांचा पवित्र आवाज आणि आरती मंदिराच्या परिसरात वातावरण भक्तिमय वातावरणात डुंबवते.

गावातील शेकडो भाविक या आरतीत सहभागी होतात, ज्यामुळे लावरीमध्ये आध्यात्मिक ऊर्जा आणि सकारात्मकता पसरते. यावर्षी, गावातील तरुण आणि पिढ्यांच्या संगमात भक्तीने पाळली जाते. दररोज सकाळी, पहाटे, घंट्यांचा पवित्र आवाज आणि आरती मंदिराच्या परिसरात वातावरण भक्तिमय वातावरणात डुंबवते.

उपजिल्हाधिकारी (भूसंपादन) वि.पा.वि.मं. क्र. १, भंडारा यांचे कार्यालय

Email Id:- vidc1b@gmail.com

क्र. मं.अ/ उपजि (भू)/विपाविमक्र.- १/ कावि/ २११/ २० २५

क्र. मं.अ/ उपजि (भू)/विपाविमक्र.- १/ कावि/ २११/ २० २५

क्र. मं.अ/ उपजि (भू)/विपाविमक्र.- १/ कावि/ २११/ २० २५

आर.एन.आय. नोंदणी क्रमांक २०१०/३५८०१

महासागर भंडारा

मालक, मुद्रक, प्रकाशक : श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक यांनी अरूणोदय प्रेस, कॉटन मार्केट, नागपूर, ४४०००८, येथे छापून, दैनिक महासागर कार्यालय, गांधी चौक समोर, भंडारा, येथे प्रकाशित केले. **मुख्य संपादक व मॅनेजिंग डायरेक्टर :** श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक, समूह संपादक : संदीप रामराव काळे, प्रबंध संपादक : पंकज श्रीकृष्ण चांडक **स्थानिक संपादक :** *सुरेश कोटगले, फोन : ८७९३१९२१३*

श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक यांनी अरूणोदय प्रेस, कॉटन मार्केट, नागपूर, ४४०००८, येथे छापून, दैनिक महासागर कार्यालय, गांधी चौक समोर, भंडारा, येथे प्रकाशित केले. मुख्य संपादक व मॅनेजिंग डायरेक्टर : श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक, समूह संपादक : संदीप रामराव काळे, प्रबंध संपादक : पंकज श्रीकृष्ण चांडक **स्थानिक संपादक :** *सुरेश कोटगले, फोन : ८७९३१९२१३*

श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक यांनी अरूणोदय प्रेस, कॉटन मार्केट, नागपूर, ४४०००८, येथे छापून, दैनिक महासागर कार्यालय, गांधी चौक समोर, भंडारा, येथे प्रकाशित केले. मुख्य संपादक व मॅनेजिंग डायरेक्टर : श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक, समूह संपादक : संदीप रामराव काळे, प्रबंध संपादक : पंकज श्रीकृष्ण चांडक **स्थानिक संपादक :** *सुरेश कोटगले, फोन : ८७९३१९२१३*

श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक यांनी अरूणोदय प्रेस, कॉटन मार्केट, नागपूर, ४४०००८, येथे छापून, दैनिक महासागर कार्यालय, गांधी चौक समोर, भंडारा, येथे प्रकाशित केले. मुख्य संपादक व मॅनेजिंग डायरेक्टर : श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक, समूह संपादक : संदीप रामराव काळे, प्रबंध संपादक : पंकज श्रीकृष्ण चांडक **स्थानिक संपादक :** *सुरेश कोटगले, फोन : ८७९३१९२१३*

श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक यांनी अरूणोदय प्रेस, कॉटन मार्केट, नागपूर, ४४०००८, येथे छापून, दैनिक महासागर कार्यालय, गांधी चौक समोर, भंडारा, येथे प्रकाशित केले. मुख्य संपादक व मॅनेजिंग डायरेक्टर : श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक, समूह संपादक : संदीप रामराव काळे, प्रबंध संपादक : पंकज श्रीकृष्ण चांडक **स्थानिक संपादक :** *सुरेश कोटगले, फोन : ८७९३१९२१३*

श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक यांनी अरूणोदय प्रेस, कॉटन मार्केट, नागपूर, ४४०००८, येथे छापून, दैनिक महासागर कार्यालय, गांधी चौक समोर, भंडारा, येथे प्रकाशित केले. मुख्य संपादक व मॅनेजिंग डायरेक्टर : श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक, समूह संपादक : संदीप रामराव काळे, प्रबंध संपादक : पंकज श्रीकृष्ण चांडक **स्थानिक संपादक :** *सुरेश कोटगले, फोन : ८७९३१९२१३*

इंटरनेटमुळे जगाच्या माहिती आणि संवादांमध्ये मोठे बदल घडले आहेत.या तंत्रज्ञानाने जग खूप जवळ आणले आहे. आज इंटरनेट मानवी जीवनातील एक अविभाज्य भाग बनलेला आहे. शिक्षण, व्यवसाय, आरोग्य, मनोरंजन अशा बहुतेक सर्व क्षेत्रांमध्ये इंटरनेटचा वापर अनिवार्य झालेला आहे.

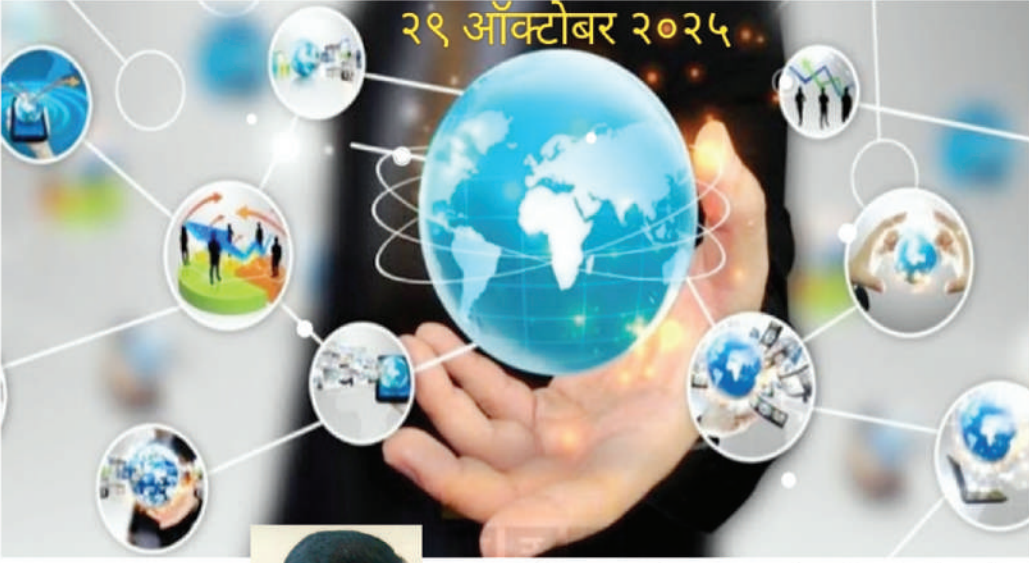
इंटरनेट म्हणजे जगभरातील लाखो संगणकांचे एक मोठे जाळेच आहे.जे एकमेकांमध्ये माहितीची देवाणघेवाण करते. मजकूर, चित्रे, व्हिडिओ आणि ऑडिओ स्वरूपात माहिती आणि डेटाचे हस्तांतरण करण्यास अनुमती देणारी एक जागतिक पायाभूत सुविधा म्हणजे इंटरनेट होय.

इंटरनेटमुळे ज्ञानाची मक्तेदारी संपून माहितीचा मोठा स्रोत सर्वांसाठी खुला झालेला आहे.यामुळे या प्रणालीला खरीखुरी लोकशाही प्रणाली देखील म्हटले जाते. भारतात १९९५ च्या सुमारास इंटरनेट सेवा उपलब्ध झाली. सध्या 'इंटरनेट ऑफ थिंग्स' (IoT) आणि 'आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स' (AI) यांसारख्या अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा आधार इंटरनेटच आहे.

जगातील बहुतांश लोकसंख्या आज इंटरनेटचा वापर करीत आहे. इंटरनेट दिन हा इंटरनेटचे महत्त्व सर्वदूर पोहोचविण्यासाठी सजरा केला जातो.याशिवाय इंटरनेटच्या इतिहासाची माहिती देणे आणि त्याबद्दलची जागृती वृद्धिंगत करणे. या दिवशी अनेक ठिकाणी इंटरनेटचे महत्त्व, फायदे आणि आव्हाने यावर चर्चासत्र आयोजित केली जातात.

या चर्चासत्रांमध्ये सायबर सुरक्षा (Cyber Security) आणि जबाबदार इंटरनेट वापराविषयी माहिती दिली जाते. इंटरनेटमुळे माहिती तंत्रज्ञान (IT) आणि डिजिटल अर्थव्यवस्था

जागतिक इंटरनेट दिन

(Digital Economy) या क्षेत्रात मोठी प्रगती झालेली आहे. इंटरनेटने वेळेची आणि अंतराची बंधने पूर्णपणे तोडून जगाचे एका वैश्विक गावामध्ये रूपांतर केलेले आहे.

इंटरनेटने मानवाला नवनवीन संधी उपलब्ध करून दिल्या आहेत. २९ ऑक्टोबर हा दिवस इंटरनेटने मानवाला ज्या ज्या महान संधी उपलब्ध करून दिलेल्या आहेत या इंटरनेटच्या महान देणगीचा उत्सव साजरा करण्याचा हा दिवस आहे.

प्रा.अरुण बाबाराव बुंदेले
महानुभाव ग्रंथोत्तेजक साहित्य अलंकार पुरस्कार प्राप्त साहित्यिक,अमरावती.
८०८७७४८६०९

इंटरनेट आणि आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स (AI) या दोन गोष्टी वेगवेगळ्या आहेत, पण त्या बऱ्याचदा एकमेकांच्या पूरक म्हणून काम करतात. इंटरनेट हे माहितीचे जाळे (A Network of Information) आहे असून जगभरातील संगणक, सर्व्हर आणि उपकरणांना जोडणारे ते एक विशाल नेटवर्क आहे. इंटरनेटचा उपयोग माहिती साठवणे, प्रसारित करणे आणि अॅक्सेस करण्यासाठी होतो तसेच लोकांना संवाद

साधण्यासाठी आणि संसाधने शेअर करण्यासाठी माध्यम (Medium) पुरवते. उदा. : वेबपेजेस पाहणे, ईमेल पाठवणे, ऑनलाइन शॉपिंग करणे, सोशल मीडियावर बोलणे. तर आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स (Artificial Intelligence - AI) एआय म्हणजे कृत्रिम बुद्धिमत्ता. एआय हा तंत्रज्ञानाचा एक भाग (A Branch of Technology) आहे, ज्यामध्ये नक्कल करतात. एआय प्रणाली शिकू शकतात, समस्या सोडवू शकतात, निर्णय घेऊ शकतात, भाषा समजू शकतात आणि डेटाचे विश्लेषण करू शकतात. उदाहरण: व्ह्यूजअल असिस्टंट्स (उदा.

सिरी, अलेक्सा), शिफारस प्रणाली (Netflix, Amazon), चेहऱ्याची ओळख (Facial Recognition), Chat GPT सारखे भाषिक मॉडेल. एआयला चालवण्यासाठी आणि डेटा मिळवण्यासाठी इंटरनेट हे प्लॅटफॉर्म पुरवते. इंटरनेटवर उपलब्ध असलेल्या माहितीचा वापर करून एआय अनेक समस्या सुधारते आणि स्वयंचालित करते. इंटरनेट हे माहितीचा रस्ता आहे, तर एआय हा त्या रस्त्यावर चालणारा बुद्धिमान चालक आहे. अकडे इंटरनेटवर उपलब्ध असलेल्या माहितीचा उपयोग करून जास्त उपयुक्त आणि प्रभावी बनते. कोणत्याही गोष्टीचा अतिरिक्त वापर हा घातक ठरतोच. इंटरनेटच्या बाबतीत सुद्धा आज तेच घडत आहे. इंटरनेटच्या अतिवापरास मानवाचे शारीरिक आणि मानसिक आरोग्य बिघडत चालले आहे. ऑनलाइन गेमिंग आणि सोशल मीडियाच्या व्यसनाने तरुण पिढी अभ्यासापासून दूर जात आहे. इंटरनेटमुळे लोकांमध्ये प्रत्यक्ष संवाद कमी होऊन एकटेपणा वाढत आहे. इंटरनेटवर उपलब्ध असलेल्या अयोग्य माहितीमुळे समाजात रैसरमज आणि द्वेष पसरतो.ऑनलाइन फसवणूकीसारख्या घटनांमुळे लोकांची सुरक्षा धोक्यात आली आहे. सोशल मीडियामुळे अनेक लोक खोट्या दिशाव्यात आणि अनावश्यक स्पर्धेत अडकले जात आहेत. इंटरनेटच्या अतिवापराने एकाग्रता कमी होऊन स्मरणशक्तीवर विपरीत परिणाम होत आहे. खाजगी माहिती आणि डेटा चोरीला जाण्याची भीती नेहमीच असते,ज्यामुळे मोठे नुकसान होऊ शकते. इंटरनेटमुळे अनेक लोक कामाच्या ठिकाणी किंवा कुटुंबासोबत असतानाही मोबाइलमध्ये व्यस्त राहतात, ज्यामुळे नात्यांमध्ये दुरावा निर्माण होत आहे.

इंटरनेटमुळे तंत्रज्ञानावर जास्त अवलंबित्व वाढले आहे, ज्यामुळे माणसाची स्वतःची विचार करण्याची क्षमता आणि समस्या सोडवण्याची सवय कमी होत आहे. इंटरनेट माहितीचा अमूल्य स्रोत आहे,ज्यामुळे ज्ञान मिळविणे खूप सोपे झाले आहे.इंटरनेट जगाला जोडणारे महत्त्वपूर्ण साधन झाले आहे, ज्यामुळे दळणवळण (Communication) जलद आणि खूप सोपे झाले आहे. इंटरनेटमुळे ऑनलाईन शिक्षण सुरू झाले आहे. Online Education मुळे घरापासून दूर न जाता शिक्षण घेणे शक्य झाले आहे. इंटरनेटमुळे घरबसल्या खरेदी करणे (Online Shopping) आणि बँकांची कामे करणे शक्य झाले आहे. इंटरनेट मनोरंजन आणि माहितीची खजिना आहे (उदा. चित्रपट, गाणी बातम्या व इतर). व्यवसायासाठी (Business) इंटरनेट नवीन संधी आणि ग्राहक मिळवून देणारे ठरले आहे. इंटरनेटच्या मदतीने जगात कोठेही असलेल्या लोकांशी व्हिडिओ कॉलद्वारे बोलता येते. सरकारी योजना आणि आवश्यक कागदपत्रे ऑनलाईन उपलब्ध झाल्यामुळे लोकांना सुविधा मिळाली आहे. आरोग्यविषयक माहिती आणि डॉक्टरांचा ऑनलाईन सल्ला सुद्धा घेता येतो.संकटाच्या वेळी लोकांना एकत्र आणण्यास आणि मदतीचे जाळे विणण्यास इंटरनेट फार मोठी मदत करीत आहे.अशा प्रकारचा इंटरनेटचा सदुपयोग करून इंटरनेट दिन साजरा करू या. इंटरनेट दिनाच्या सर्व इंटरनेट युजर्सना हार्दिक शुभेच्छा ॥

लॉर्ड मॅकॉलेची आधुनिक शिक्षणपद्धती

लॉर्ड मॅकॉले यांचा जन्म २५ ऑक्टोबर १८०० रोजी इंग्लंडमधील लेस्टरशायर या ठिकाणी झाला. ते इंग्रजी भाषेचे अत्यंत विद्वान, समर्थक आणि यशस्वी धोरणकर्ते होते. ब्रिटिश सरकारने चार्टर अ‍ॅक्ट १८३३ नुसार भारतासाठी पहिला कायदा आयोग स्थापन केला, ज्याचे अध्यक्ष लॉर्ड मॅकॉले होते. ते १० जून १८३४ रोजी भारतात आले.

मनुस्मृती विधानाचा अंत
६ ऑक्टोबर १८६० रोजी लॉर्ड मॅकॉले यांनी तयार केलेली भारतीय दंड संहिता (Indian Penal Code – IPC) लागू झाली. या कायद्यामुळे ब्राह्मण, क्षत्रिय, वैश्य आणि शूद्र हे सर्व कायद्याच्या दृष्टीने समान झाले. मनुस्मृतीतील वर्णभेदावर आधारित अमानवी कायदा संपुष्टात आला. म्हणजेच, ६ ऑक्टोबर १८६० हा दिवस मनुस्मृती विधानाच्या दफनाचा दिवस ठरला.

प्राचीन गुरुकुल शिक्षणपद्धती
१. पाठ्यक्रम
क) ब्राह्मणांसाठी शास्त्र - वेद, पुराण, उपनिषद, रामायण, महाभारत, पूजा-पाठ, कर्मकांड, तंत्र-मंत्र, ज्योतिष, संस्कृत साहित्य, व्रत - तिथी, तीर्थयात्रा, देवदेवतांच्या कथा इत्यादी.
ख) क्षत्रियांसाठी शास्त्र - धनुष्यबाण, तलवार, भाला, गदा, मल्लयुद्ध यांचे प्रशिक्षण.

२. शिक्षणाचे माध्यम
फक्त संस्कृत भाषा वापरली जात असे.
३. शिक्षक
शिक्षक फक्त ब्राह्मण पुरुष असत.
४. शाळेतील पोशाख
गुरुकुलातील सर्व विद्यार्थ्यांना धोतर-कुरता घालणे बंधनकारक होते. डोक्यावर केस ठेवण्यास मनाई होती.
५. विद्यार्थी
गुरुकुलात शिकण्याचा अधिकार फक्त ब्राह्मणांना होता, नंतर क्षत्रियांनाही परवानगी देण्यात आली. प्रवेशापूर्वी उपनयन संस्कार आवश्यक होता. गुरुकुल शिक्षणात तर्काला जागा नव्हती. प्रश्न विचारणाऱ्याला नास्तिक ठरवून बाहेर काढले जात असे.

लॉर्ड मॅकॉलेची शिक्षणपद्धती
ब्रिटिश गव्हर्नर जनरल लॉर्ड विल्यम बेंटिक यांनी स्थापन केलेल्या सार्वजनिक शिक्षण समितीचे अध्यक्ष म्हणून लॉर्ड मॅकॉले यांनी ७ मार्च १८३५ रोजी ब्रिटिश सरकारकडून मंजूर आधुनिक शिक्षणपद्धतीची पायाभरणी केली.

१. पाठ्यक्रम
या शिक्षणपद्धतीत इंग्रजी व अनुवादित साहित्य, इतिहास, कला, भूगोल, भाषाविज्ञान, विज्ञान, वैद्यक, व्यवस्थापन आणि इतर आधुनिक विषयांचा समावेश होता.

२. शिक्षणाचे माध्यम
इंग्रजी व प्रांतिक भाषा शिक्षणाचे माध्यम ठेवण्यात आल्या.

३. शिक्षक
कोणत्याही जात - धर्माची व्यक्ती विषयतज्ज्ञ असेल तर ती शिक्षक होऊ शकत होती.

४. विद्यार्थी
या शिक्षणपद्धतीत सर्व जाती, धर्म आणि वर्णातील मुले शिक्षण घेऊ शकत होती. जात किंवा धर्माच्या नावाखाली बंदी नव्हती. तरीही सामाजिक भीती आणि आर्थिक अडचणींमुळे बहुजन समाजातील बहुसंख्य लोक शिकू शकले नाहीत.

५. शाळेचा पोशाख
विद्यार्थ्यांसाठी हाफ पॅट, फुल पॅट, शर्ट वगैरे पोशाख प्रचलित झाला. **ब्राह्मण एकाधिकाराचा अंत**
लॉर्ड मॅकॉले हे भारतातील बहुजन

समाजासाठी एका देवदूतासारखे ठरले. ज्यांना हजारो वर्षे शिक्षणाचा अधिकार नव्हता, त्यांच्यासाठी त्यांनी शिक्षणाचे दरवाजे खुले केले. त्यांनी शिक्षणावरचा पुरोहित वर्गाचा एकाधिकार संपवला आणि सर्वांना समानतेने शिकण्याचा अधिकार दिला. त्यामुळे मागास, दलित आणि आदिवासी समाजाच्या प्रगतीचा मार्ग मोकळा झाला. **बहुजन महापुरुषांचा उदय**
लॉर्ड मॅकॉले यांच्या शिक्षणपद्धतीमुळेच ज्योतिबा फुले, शाहू महाराज, पेरियार रामास्वामी आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांसारखे महान समाजसुधारक उदयास आले. यांनी भारताचे नवे भविष्य घडवले.

आधुनिक शिक्षणाची पायाभरणी
काही लोकांच्या मते मॅकॉले यांची शिक्षणपद्धती फक्त हळबाबूह तयार करण्यासाठी होती, पण वस्तुस्थिती अशी आहे की प्राचीन गुरुकुल शिक्षणाने तर तेही शक्य नव्हते.

मुघल काळात बाबू होण्यासाठी फारसी शिकावी लागायची, तर ब्रिटिश काळात इंग्रजी. लॉर्ड मॅकॉले यांची शिक्षणपद्धती जशी असेल तशी, पण आजही शाळांमध्ये त्याच शिक्षणपद्धतीचा सुधारित प्रकार शिकवला जातो.

भारतीय स्वातंत्र्य आंदोलनात योगदान
लॉर्ड मॅकॉले यांच्या आधुनिक शिक्षणपद्धतीचा भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीत मोठा वाटा होता. जनतेला वाचन - लेखन आणि देश - विदेशातील ज्ञान मिळाल्यामुळे राष्ट्रीय जाणीवा वाढल्या. अनेक भाषांतील भारतात इंग्रजी ही संवादाची समान भाषा बनली. इंग्रजीशिवाय भारतीय संविधान लिहिणेही शक्य झाले नसते आणि कदाचित स्वातंत्र्यही मिळाले नसते.

■ ■ ■

डिजिटल युगात 'ए. आय.' अर्थात कृत्रिम बुद्धिमत्तेने मोठ्या प्रमाणात क्रांती घडवून आणली आहे ज्यामुळे आज घंटोका काम मिनिटोमें आणि मिनिटोका काम सॅकंदोमे होऊ लागले आहे. आज अनेक क्षेत्रात कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा वापर सरसिपणे केला जात आहे.

वित्त, आरोग्य, शेती, बांधकाम, उद्योग, शिक्षण आदी माध्यमांत कृत्रिम बुद्धिमत्तेने शिरकाव केला आहे. प्रत्येकाच्या 'मोबाईल'मध्ये 'डाउनलोड' केलेले जवळपास सर्वच 'ॲप्स' कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा वापर करताना दिसून येतात. सामाजिक माध्यमांवर सुद्धा कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा मोठ्या प्रमाणात वापर केला जात आहे. मोबाईलवर एखादी 'रील' आपण संपूर्ण पाहिली की त्यापुढच्या रिल्स सुद्धा त्याच विषयाच्या संदर्भातील माहिती देणाऱ्या आपल्या 'मोबाईल'वर येऊ लागतात. यामागे सुद्धा कृत्रिम बुद्धिमत्तेचाच हात असतो.

भारतात कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा वापर वाढला, तर जसा 'डिजिटल' युगाचा कायापालट होईल तसे 'डिजिटल' गुन्हेगारीहीवेही प्रमाण मोठ्या प्रमाणात वाढेल अशी शक्यता तज्ज्ञांनी वर्तवली होती. आज ते सत्यता उतरताना दिसत आहे. याच कृत्रिम बुद्धिमत्तेने हरियाणातील एका १९ वर्षीय तरुणाचा जीव घेतल्याचे वृत्त नुकतेच वाचनात आले.

महाविद्यालयाच्या द्वितीय वर्षात शिकणाऱ्या राहुल भारती नावाच्या तरुणाचा मोबाईल 'हॅक' करण्यात आला आणि लगेचच त्याच्या व्हाट्सपवर त्याचे आणि त्याच्या तीन

ए. आय. गुन्हेगारी वाढते आहे!

बहिणीचे कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा वापर करून मॉर्फ केलेले नग्न फोटो आणि व्हिडीओज येऊ लागले. हे फोटो आणि व्हिडीओज सामाजिक संकेतस्थळांवर प्रसारित न करण्यासाठी त्याच्याकडे पैशांची मागणी केली जाऊ लागली, ज्यामुळे तो प्रचंड तणावात गेला. या तणावाखालीच त्याने आत्महत्या करून आपले जीवन संपवले. राहुलच्या व्हाट्सॲप चॅटच्या आधारे राहुलला ब्लॅकमेल करणाऱ्या तिघांना अटक केली असून त्यामध्ये त्याचा एक मित्रसुद्धा सहभागी झाला असल्याचे उघड झाले आहे. कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा वापर करून एखाद्याचा चेहरा 'मॉर्फ' केला जातो आणि 'डिपफेक'द्वारे व्हिडीओ बनवले जातात. अशा छायाचित्रांचा आणि व्हिडीओजचा गुन्हेगारांकडून ब्लॅकमेलिंगसाठी किंवा एखाद्याला बदनाम करण्यासाठी वापर केला जात असल्याची प्रकरणे मागील काही महिन्यांत मोठ्या प्रमाणात घडली आहेत. रश्मीका मंदाना, अक्षय कुमार, कुमार सानू यांसारखे कलाकारही यातून सुटलेले नाहीत. कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा वापर करून एखाद्याचा चेहरा तर बदलला जातोच याशिवाय खोटा आवाज तयार करून ब्लॅकमेलिंग केले जाते, खोटी सही तयार करून बँक खाते रिकामे

खुर्चीचा शोध

प्रदीप निफाडकर
९९२२१२७४९२

हा खुर्चीचा शोध कोणी लावला असेल बरे? नेमका माणूस सांगता येणे कठीण आहे. त्यातून इजिप्शियन आणि ग्रीक लोकांमध्ये भांडणे आहेत. दोघेही म्हणतात आमच्या पूर्वजांनीच लावला. इजिप्शियन लोकांचे म्हणणे आहे की इसवीसन पूर्व २६८० काळातील थडय्यांमध्ये खुर्ची सापडली आहे. खरे खोटे देव जाणे. पण एक खरे की जेव्हा माणसाला दगडावर बसणे हा कॅलरी वाचवण्याचा एक चांगला मार्ग आहे आणि तो सतत उभे राहण्यापेक्षा जास्त आरामदायी आहे, हे कळले तेव्हा तो शोध लागला. मग दगडाचीच खुर्ची झाली, नंतर लाकडाची मग स्टीलची,कापडाची वगैरे. पण आज तिच्यासाठी भांडणे आहेत आणि तिच्यासाठी काय काय होते ते मी तुम्हाला कशाला सांगू तुम्ही रोज बघता. तो विषय आपला नाही आपण शायरीचे चाहते. तेव्हा खुर्चीवरचे शेर ऐकू. काल प्रभाकरचे शेर ऐकवितांना इकबाल मतीनचा शेर राहिला. राहिला कुठला मी मुद्दामून ठेवला. कारण तो तुम्ही

टेबलाच्यावेळी ऐकला होता, 'ये मेज ये कुर्सी ये किताबे ये खुला-पन' आता नवे शेर एका. फरहंत एहसास स्वतःच्या दुःखाला धुळीची उपमा देतात - *कुर्सी-ए-दिल पे तिरे जोते ही दर्द आ बैठे जैसे आईना-ए-बे-कार पे गर्द आ बैठे* *मैं ने कहा कि है मुझे कुर्सी की आरजू उस ने कहा कि आरजू-ए-कुर्सी पढ़ा करो* मी तिला म्हणालो, मला (तुझ्या हृदयाच्या) खुर्चीच इच्छा आहे. तर ती म्हणे, 'कुरआनमधील खुर्चीचा श्लोक वाचा. आता तिला कोण समजवणार की कुरआनमध्ये जो तिसऱ्या अध्यायात श्लोक येतो तो संकट आले तरच वाचला जातो. दिलावर तर इथे इच्छा व्यक्त करत होते. हेच

केले जाते, चोऱ्या केल्या जातात, फसवणूक केली जाते.

'अमचा ॲप डाउनलोड करा आणि एकेमेकांचे चुंबन घेताना किंवा आलिंगन देताना व्हिडीओ तयार करा!' अशा प्रकारची जाहिरात आज सामाजिक संकेतस्थळांवर खुलेआम केली जात आहे.

अशा प्रकारच्या व्हिडीओला सत्य मानून एखाद्याच्या सुखी संसारात विष कालवले जाऊ शकते, एखाद्याचे आयुष्य उध्वस्त होऊ शकते. राहुल भरतीचा जीव गेला तसा अन्य कुणाचा जाऊ नये यासाठी अशाप्रकारच्या छायाचित्रांवर किंवा व्हिडीओजवर कोणीही सहज विश्वास ठेवू नये, त्यामागील सत्यता पडताळवी, जाणकारांचे आणि आवश्यक तिथे पोलिसांचे साहाय्य घ्यावे.

सरकारने सुद्धा अशा प्रकारची छायाचित्रे आणि व्हिडीओ बनवणाऱ्या ॲप्सवर निर्बंध आणायला हवेत. भारतात कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा वापर वाढला मात्र त्याचा वापर करण्याबाबत नैतिक धोरण आखले गेलेले नाही, त्याच्या गैरवापराविषयी वेगळे कठोर कायदे करण्यात आलेले नाहीत ज्यांची आज नितांत आवश्यकता आहे.

जगन घाणेकर घाटकोपर, मुंबई. ९६६४५५९७८०

दिलावर एके ठिकाणी गंगतीने म्हणतात की लैला-मजनू ह्यांच्या घरच्यांचे भांडण त्यांच्या प्रेमाबद्दल नव्हते. कशाबद्दल होते ते ऐका -

एक रियाश्त ये थी है झगडे का बाइस था जहेज हजरत-ए-लैला के घर में कोई कुर्सी थी न मेज एक परंपरा है सांगते की लैला-मजनू ह्यांच्या भांडणाला निमित्त छिम्मचे होते. श्रीमती लैला साहिबांच्या घरी ना टेबल होते ना खुर्ची होती. त्यावरून त्यांचे बिनसले. एकूण काय तर खुर्ची कुठली ही असो ती भांडणे लावतेच. हीच आपल्या काळाची तऱ्हा आहे. म्हणून जफर सद्दबई म्हणाले होते -

अपने इस सहद का ईसाफ है ताकत का गुलाम औँच भी कुर्सी-नशी पर नहीं आने देता आपल्या ह्या काळाची ही गंमत आहे. की इथे ज्याची ताकद आहे त्यालाच न्याय मिळतो. कारण न्याय ताकदीचा गुलाम आहे. खुर्चीवर जो बसला आहे त्याला जरा सुद्धा चटक बसत नाही.

■ ■ ■

मुले सांभाळत नसल्याने पुण्यातील २२४ जेष्ठ नागरिकांनी पोटीची साठी प्रशासनाचे दार ठोकले आहे. ही समस्या फक्त पुण्याची नसून देशभरात अशा अनेक घटना रोज घडत आहेत. काही समोर येतात काही येत नाही. अपत्याच्या जन्मापासून निर्माण झालेल्या या नात्यातील भावनिक वीण दिवसेंदिवस कमकुवत होत चालली आहे. याचे कारण म्हणजे मनो वेगाने स्वीकारलेल्या पाश्चात्य विकृतीचा हा परिपाक भारतीयांना एकमेकांपासून तोडत आला आहे. भारतीय संस्कृतीचा पाया म्हणजे संस्कार आणि त्या संस्काराचा केंद्रबिंदू म्हणजे ईश्वर भक्ती 'मातृदेवो भव, पितृ देवो भव' ही ओळ ईश्वर कोणात आहे हे सांगते. ही शिकवण भारतीय समाजाच्या भावनात्मक आणि नैतिक जीवनाची दशा ठरवणारी आहे. १९ -२० च्या शतकात इंग्रजी शिक्षण, औद्योगिक क्रांती आणि पाश्चात्य विचारसरणी भारतात आली त्यानंतरच कर्तव्य केंद्रबिंदू असलेली भारतीय संस्कृती व्यक्तिवाद या पाश्चात्य विकृतीमुळे लयास जाऊ लागली त्यामुळेच भारतीय समाजाचे नैतिक संतुलन ढळत गेले आहे. आता पालक वृद्ध झाले की त्यांना वृद्धाश्रमात ठेवणे ही नवीन सामान्य गोट झाली आहे. नागरिक आता आपल्या अधिकाराविषयी जागरूक आहे,कायद्याचाही त्यांना पाठिंबा आहे,त्यांना पोटी मिळेल ही पण समाजातून वेपता झालेली आपुलकी, घरोबा, रस्ने, बाधिलकी कोण आणि कुठे शोधणार!

संस्काराचे महत्त्व

भारताचा आत्मा संस्कार आहे धर्म या संस्काराचे पोषण करतो. मुलांना बालपणापासून धर्मग्रंथातील ज्ञान आत्मसात करायला शिकवले गेले तर ते पालकांचा अनादर करूच शकणार नाही. आजची पिढीही धर्मशास्त्रापासून पूर्णतः दुरावली आहे. परिणामी पालकांविषयी आदर कर्तव्य न राहता पर्याय झाला आहे. स्वातंत्र्य म्हणजे पालकांपासून दूर करणे नव्हे तर त्यांच्या प्रति उत्तरदायित्व ही शिकवण केवळ हिंदू धर्मच देतो. भारतीय समाजाचे बळ असणारी कुटुंब व्यवस्था हे रक्ताच्या नात्याचा एकत्र सहवास नसून परस्पर कर्तव्याची जाण निर्माण करणारे केंद्र आहे. माझे जीवन माझे निर्णय या आधुनिक घोषणेमुळे आपलेपणाचा बंध कमकुवत झाला आहे. त्यामुळे वृद्धांची काळजी घेण्याचे उत्तरदायित्व प्रशासनावर आले आहे त्यामुळे समाजाचा नैतिक पाया ढळलेला आहे. आज वृद्ध सेवा नाकारणारे उद्या वृद्ध होणार आहे याचे भान ठेवून आजच्या पालकांनी मुलांना चांगले शाळेत पाठवण्यापूर्वी संस्कार करण्यावर भर दिला पाहिजे. जेव्हा धर्म मनात उतरतो तेव्हा कर्तव्यभाव स्वाभाविक बनतो. वृद्धांची सेवा हे कायदेशीर बंधन न राहता तो व्यक्तिमत्व आणि अध्यात्मिक उन्नतीसाठी पोषक आहे, हे समाजात रुजवण्यासाठी धर्माधिष्ठित मूल्यशिक्षणाचे पुनरुज्जीवन म्हणजे धर्मशिक्षण देण्याची सोय करणे, हाच उपाय आहे.

■ **लीना मकरंद गाडगीळ, पनवेल.**

फळांवर लावलेल्या स्टिकर्सचा अर्थ काय?

जर फळावरील स्टिकरवर ९ ने सुरू होणारा ५ अंकी क्रमांक असेल, तर याचा अर्थ असा की फळ पूर्णपणे सेंद्रिय आहे. ते कोणत्याही रासायनिक कीटकनाशक, खते किंवा अनुवांशिक बदलाशिवाय नैसर्गिकरित्या पिकवले गेले आहे. जर स्टिकरवर फक्त ४ अंकी संख्या

असेल, तर याचा अर्थ फळावर कीटकनाशक आणि रसायने वापरली गेली आहेत. ही फळे अनेकदा स्वस्त असतात परंतु कमी आरोग्यदायी असतात कारण ती रसायनांनी पिकवलेली असतात. तुम्हाला फळांवरील हा कोडबद्दल समजल असेलच. तेव्हा आता फळे खरेदी करताना हे लक्षात ठेवा. शक्य असेल तेव्हा, ५ अंकी क्रमांक ९ ने सुरू होत असेल तर सेंद्रिय फळे खरेदी करा. फळ सेंद्रिय असो वा प्रक्रिया केलेले , कोणतेही फळ खाताना फक्त ते स्वच्छ धुवून खा. त्यावरील बॅक्टेरिया निघून जाणे महत्त्वाचे आहे. तसेच, हंगामी फळे खरेदी करण्याचा प्रयत्न करा, कारण ती अधिक ताजी असतात.

अक्षीकायन
प्रा. अशोक सारडा
मेहकर
(९४२३९१४३३९)

भावांतर योजना
बाजार व हमी भावातील फरक बळीला द्यावा कृषी माल खरेदीचा हेका शासनाने सोडून द्यावा..

व्यावसायिक पात्रतेचा नौकरशाहीत असतो अभाव म्हणून शासकीय योजना तोट्यात येतात ना राव ..

मध्यस्थ व लाचखोर होताहेत मालामाल शेवटी बळीगजाच राहतो ना कंगाल..!

मध्यस्थ व लाचखोर घेती करून लाखोची कमाई कुंपणच शेत खाते म्हणती ते खोटं नाई..!

अरिहंत मल्टीस्पेशलिटी हॉस्पिटलमध्ये ट्रान्सकॅथेटर एओर्टिक व्हॉल्व्ह रिप्लेसमेंट (टीएव्हीआर) प्रक्रिया संपन्न

नागपूर, २८ ऑक्टोबर : अरिहंत मल्टीस्पेशलिटी हॉस्पिटलने आपली पहिली ट्रान्सकॅथेटर एओर्टिक व्हॉल्व्ह रिप्लेसमेंट (टीएव्हीआर) यशस्वीरीत्या पार पाडून एक महत्त्वपूर्ण टप्पा गाठला आहे. ही एक अत्याधुनिक, किमान आक्रमक कार्डियाक प्रक्रिया आहे, जी ओपन-हार्ट सर्जरीसाठी उच्च धोका असलेल्या रुग्णांसाठी उपचाराचे नवीन पर्याय उपलब्ध करून देते. ३ही गुंतागुंतीची प्रक्रिया सल्लागार हृदयरोगतज्ज्ञ डॉ. अमित साळकर आणि डॉ. प्रज्ञा रहाटेकर यांच्या नेतृत्वाखाली पार पडली, जी हॉस्पिटलच्या कार्डियाक केअर प्रोग्राममधील एक मोठी प्राप्ती दर्शवते.

रुग्ण हा ७२ वर्षीय पुरुष होता, जो गंभीर एओर्टिक व्हॉल्व्ह स्टेनोसिसने ग्रस्त होता आणि यापुर्वी त्याची मिट्रल व्हॉल्व्ह रिप्लेसमेंट झाली होती. त्याच्यामध्ये हार्ट फेल्युअरची लक्षणे वाढत होती. शब्दक्रियेचा उच्च धोका लक्षात घेता, टीमने मेड-इन-इंडिया ट्रान्सकॅथेटर एओर्टिक व्हॉल्व्ह सिस्टीमचा वापर करून ट्रान्सफेमोरल टीएव्हीआर प्रक्रिया करण्याचा निर्णय घेतला. जो प्रगत हार्ट केअरमधील स्वदेशी नवकल्पनांच्या वाढत्या स्वीकृतीमधील एक मैलाचा दगड आहे.

ही प्रक्रिया लोकल भूल आणि फ्लुरोस्कोपिक मार्गदर्शनाखाली पार पडली, ज्यामुळे व्हॉल्व्ह अचूकपणे बसवण्यात आला आणि उत्कृष्ट हेमोडायनामिक परिणाम मिळाले. भारतीय-विकसित व्हॉल्व्ह सिस्टीम यशस्वीरीत्या नैनात करण्यात आली आणि रुग्णाची प्रकृती स्थिर सुधारली, त्याला चांगल्या स्थितीत डिस्चार्ज देण्यात आला. या यशस्वर भाष्य करताना, डॉ. पलक कुसुमगर शाह आणि डॉ. उत्कर्ष शाह म्हणाले: हे यश अरिहंत हॉस्पिटलसाठी आणि मध्य भारतातील कार्डियाक केअरसाठी एक निर्णायक क्षण आहे.

आजचा यशस्वी रिप्लेसमेंट टीएव्हीआर प्लॅटफॉर्मची उपलब्धता आम्हाला आमच्या रुग्णांना जागतिक दर्जाचे, सुलभ आणि परवडणारे उपचार परिणाम प्रदान करण्यास सक्षम करते. हे यश अरिहंत मल्टीस्पेशलिटी हॉस्पिटलची नेक्स्ट-जेनरेशन कार्डियाक तंत्रज्ञान एकत्रित करण्याची आणि हृदयाच्या गुंतागुंतीच्या संरचनात्मक आजारांवर असलेल्या रुग्णांचे परिणाम सुधारण्याची वचनबद्धता दाखवते.

या कामगिरीसह, हे रुग्णालय भारतातील अशा अग्रगण्य केंद्रांच्या वाढत्या नेटवर्कमध्ये सामील झाले आहे, जे मेड-इन-इंडिया टीएव्हीआर नवकल्पना स्वीकारत आहेत आणि परवडणाऱ्या व प्रगत हार्ट व्हॉल्व्ह थेरापीचे भविष्य घडवत आहेत.

महाराष्ट्रात डबल इंजिन सरकारपासून ट्रिपल इंजिन सरकार निर्माण करण्याचे आपले लक्ष्य असावे

मुंबई, २८ ऑक्टोबर : मुंबईमध्ये सोमवारी भारतीय जनता पार्टीच्या (भाजप) नवीन प्रदेश कार्यालयाच्या भूमिपूजनाचा सोहळा हा केवळ एक औपचारिक कार्यक्रम नव्हता; तो भाजपच्या वैचारिक बांधिलकीचा, संघटनात्मक सामर्थ्याचा आणि राष्ट्रहिताच्या भावनेचा प्रभावी प्रतीक बनला. या प्रसंगी केंद्रीय गृह व सहकार मंत्री अमित शाह यांनी महाराष्ट्र भाजप कार्यकर्त्यांना संबोधित करताना तीन स्पष्ट संदेश दिले संघटनेची मजबुती, तत्त्वांवरील निष्ठा आणि राष्ट्रहित सर्वात वर ठेवणे. शाह यांच्या मते, हीच संघटना, सिद्धांत आणि राष्ट्रहित यांची त्रिवेणी म्हणजेच भाजप कार्यालयाचे मूळ तत्त्व आहे.

अमित शाह यांनी आपल्या भाषणात सांगितले की महाराष्ट्रातील डबल इंजिन सरकार म्हणजेच भाजपशिंदे आघाडीचे सरकार राज्याच्या विकासासाठी देत आहे. परंतु आता या गतीला अधिक स्थिर देण्यासाठी ते ट्रिपल इंजिन सरकारमध्ये रूपांतरित करण्याची वेळ आली आहे. म्हणजेच केंद्र, राज्य आणि स्थानिक स्वराज्य संस्था या तिन्ही पातळ्यांवर भाजपचे सरकार असावे. त्यांनी स्पष्ट केले की,

टिकाऊ बांधणी आणि आकर्षक डिझाइन, युवाच्या नव्या स्टेलर स्पायरल पीपी कव्हर नोटबुक्स

मुंबई, २८ ऑक्टोबर : नवीनत एज्युकेशन लिमिटेडच्या युवातर्फे स्टेलर स्पायरल पीपी कव्हर नोटबुक्स ही आपली नवी नोटबुक सोरिज सादर करण्यात आली आहे. ज्यांना मुक्तपणे लिहायला, नियोजन करायला आणि सर्जनशीलतेने व्यक्त व्हायला आवडते, त्यांच्यासाठी या नोटबुक्स तयार करण्यात आल्या आहेत. आजच्या गतिमान जीवनशैलीशी सुसंगत असे या नोटबुक्सचे डिझाइन आहे.

न फाटणारे, मजबूत आणि पाणी न शोषणारे

पॉली कव्हर असलेल्या या नोटबुक्समध्ये तुमचे लिखाण रोजच्या वापरासाठी किंवा अनवधानाने सांडलेल्या द्रवांपासून सुरक्षित राहते. जाड ६४ जीएसएम कागदामुळे लेखनाचा अनुभव अधिक स्मूद आणि आनंददायी होतो. तसेच या कागदामुळे शाई पसरत नाही आणि मागच्या पानावर उमटतही नाही. त्यामुळे प्रत्येक पान स्वच्छ आणि प्रोफेशनल दिसते. ट्रेंडी मेटॅलिक फिनिश कव्हर डिझाइनमुळे युवाची स्टेलर नोटबुक्स तुमच्या स्टेशनरी कलेक्शनला

प्रिमियम आणि आधुनिक लुक देतात. टिकाऊ आणि विश्वासार्ह अशा या नोटबुक्स प्रत्येक वर्गासाठी, प्रोजेक्टसाठी आणि कल्पनेमध्ये साथ देण्यासाठी बनवलेल्या आहेत.

या लाँचबहल युवा स्टेशनरीचे चीफ स्ट्रॅटजी ऑफिसर श्री. अभिजीत सान्याल म्हणाले, आजच्या पिढीच्या गरजा व ऊर्जा प्रतिबिंबीत होणाऱ्या स्टेशनरीची निर्मिती करण्याचे युवामध्ये आमचे उद्दिष्ट असते. युवाच्या नव्या स्टेलर नोटबुक या लेखकाच्या सगळ्या गरजा

भागवणाऱ्या नोटबुक आहेत. योग्य जाडीचा कागद, पुरेशी जागा आणि स्टायलिश कव्हर डिझाइन असलेली ही नोटबुक दर्जेदार, टिकाऊ आणि ट्रेंडी पर्याय शोधणाऱ्या प्रत्येकासाठी परिपूर्ण निवड ठरते.

एअर कारात उपलब्ध असलेल्या या नोटबुक्स विद्यार्थ्यांसाठी, व्यावसायिकांसाठी आणि क्रिएटर्ससाठी स्मूथ लेखनासाठी पुरेशी जागा देतात. या नोटबुक्स आता सर्व आघाडीच्या स्टेशनरी स्टोअर्स आणि जवळच्या दुकानांमध्ये उपलब्ध आहेत.

ईईएसएलने आर्थिक वर्ष २६ च्या दुसऱ्या तिमाहीत आणि पहिल्या सहामाहीत मजबूत कामगिरी नोंदवली

अहमदाबाद, २८ ऑक्टोबर : अदाणी एनर्जी सोल्युशन्स लिमिटेड (ईईएसएल), जी जागतिक स्तरावर विविध व्यवसाय असलेल्या अदाणी समूहाचा भाग आहे आणि भारतातील सर्वात मोठी खासगी ट्रान्समिशन, वितरण आणि स्मार्ट मीटरिंग कंपनी आहे, हिने ३० सप्टेंबर २०२५ रोजी संपलेल्या तिमाहीसाठी आपली आर्थिक आणि कार्यात्मक कामगिरी जाहीर केली.

ईईएसएलचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. कर्पट पटेल म्हणाले, आम्हाला आणखी एक मजबूत तिमाही नोंदवण्याचा आनंद आहे. प्रभावी ग्राउंड अंमलबजावणी आणि केंद्रित ऑपरेशन व मॅनेजन्स यामुळे प्रकल्पांवरील भांडवली गुंतवणुकीत साल्पट्यूरी प्रगती होत आहे आणि विविध व्यवसाय विभागांतील ठरवलेल्या प्रकल्पांच्या पूर्णिकेडे आम्ही आणखी एक पाऊल पुढे गेलो आहोत. पहिल्या सहामाहीत कंपनीने तीन नवीन ट्रान्समिशन लाईन्स सुरू केल्या आणि स्मार्ट मीटर बसवण्यात उद्योगातील आघाडी राखत सुमारे ७४ लाख मीटर बसवले. जे देशातील कोणत्याही कंपनीकडून झालेले सर्वाधिक आहे. विकासाच्या दृष्टीने पाहता, ऊर्जा क्षेत्रात स्थिर नियामक धोरणे आणि सुधारणांमुळे मोठ्या

वाढीच्या संधी उपलब्ध आहेत. आम्हाला अपेक्षा आहे की ईईएसएलची भांडवली गुंतवणूक सर्व प्रमुख विभागांमध्ये अधिक वाढेल आणि या वर्षाच्या उर्वरित काळात निविदा प्रक्रियेतही मजबूत गती राहील.

ईबीआयटीडीए आर्थिक वर्ष २६ च्या पहिल्या सहामाहीत ४,१४४ कोटी (१३.४% वाढ) आणि आर्थिक वर्ष २६ च्या दुसऱ्या तिमाहीत २,१२६ कोटी (१२.४% वाढ) इतके नोंदले गेले. ट्रान्समिशन व स्मार्ट मीटरिंग विभागाने वाढीला गती दिली, तर दूरगामी थर्मल मालमतेच्या विक्रीमुळे मुंबई वितरण व्यवसायाचा ईबीआयटीडीए तुलनेने कमी झाला. कंपनीचा करापूर्व नफा (पीबीटी) आर्थिक वर्ष २६ च्या पहिल्या सहामाहीत १,४०४ कोटी (३४.१% वाढ) आणि आर्थिक वर्ष २६ च्या दुसऱ्या तिमाही मध्ये ७४४ कोटी (२५.४% वाढ) इतका झाला. समायोजित निव्वळ नफा आर्थिक वर्ष २६ च्या दुसऱ्या तिमाहीमध्ये ५५७ कोटी झाला, जो वार्षिक २१.२% वाढ दर्शवतो. ही वाढ ईबीआयटीडीए आणि पीबीटी स्तरावरील मजबूत नण्यामुळे झाली असून, मार्गित वर्षातील ३१४ कोटींच्या एक-वेळ कर लाभाच्या प्रभावाशिवाय तुलना

करण्यात आली आहे.

आर्थिक वर्ष २६ च्या दुसऱ्या तिमाहीत आणि पहिल्या सहामाहीत अदाणी एनर्जी सोल्युशन्स लिमिटेडच्या सर्व विभागांनी स्थिर आणि मजबूत कामगिरी नोंदवली. ट्रेडिंग आणि इतर विभागांमध्ये उत्पन्न २९१ कोटी राहिले. एकूणच, ईईएसएल ने ट्रान्समिशन, वितरण आणि स्मार्ट मीटरिंग या सर्व क्षेत्रांमध्ये स्थिर वाढ आणि उत्कृष्ट कार्यक्षमता कायम ठेवली आहे.

ट्रान्समिशन व्यवसायात, कंपनीने या तिमाहीत उत्कृष्ट कामगिरी केली असून सरासरी प्रणाली उपलब्धता ९९.६% पेक्षा जास्त राहिली. उच्च लाईन उपलब्धतेमुळे कंपनीला ३० कोटी प्रोत्साहन उत्पन्न मिळाले. सध्या ६०,००४ कोटींच्या प्रकल्पांचे बांधकाम सुरू आहे. या तिमाहीत १९० सफेद किमी नेटवर्क वाढवून एकूण ट्रान्समिशन नेटवर्क २६,७०५ सफेद किमीपर्यंत पोहोचले. आर्थिक वर्ष २६ मध्ये उत्तर करणपुरा, पश्चिम रेल्वे (नॅट्रुपुणे), मुंबई एचव्हीडीसी आणि खवडा फेज-III-A हे प्रकल्प पूर्ण होण्याची अपेक्षा आहे. वितरण व्यवसायात (ईईएसएल मुंबई आणि एम्युएल मुंबई), वीज वितरणात २% वाढ होऊन एकूण २,६५० मिलियन युनिट्स विक्री झाली. ईईएसएल चा

वितरण तोटा केवळ ४.३६% इतका कमी नोंदवला गेला. ईईएमएल चा नियमित मालमता तळ (आरएबी) ९,४१२ कोटींवर पोहोचला असून यात १३% वार्षिक वाढ झाली आहे. स्मार्ट मीटरिंग व्यवसायात, कंपनीने आतापर्यंत ७३.७ लाख स्मार्ट मीटर बसवले असून आर्थिक वर्ष २६ अखेरीस किमान १ कोटी मीटर बसवण्याचे उद्दिष्ट आहे. सध्या १० प्रकल्पांतर्गत २.४६ कोटी मीटर बसवणी सुरू असून त्यातून २९,५१९ कोटींचे महसूल संभाव्य आहे.

ईएसबी क्षेत्रात, कंपनीचा सस्टेनेलिटीक्स ईएसजी जोखीम स्कोअर २५.१ वरून १९.९ पर्यंत सुधारला असून "Low Risk" श्रेणीत आहे जो जागतिक उद्योग सरासरीपेक्षा खूपच चांगला आहे.. ईईएसएल ही 100% "Zero Waste to Landfill" प्रमाणित असलेली भारतातील एकमेव ट्रान्समिशन कंपनी ठरली आहे. सीएसआर हब स्कोअर ९३% पर्यंत वाढला असून कंपनीने चोरी प्रतिबंध व पक्षी सुरक्षांसाठी नाविन्यपूर्ण उपायांबद्दल गोल्ड अवॉर्ड मिळवला आहे. अदाणी समूहाचे एनर्जी नेटवर्क ऑपरेशन सेंटर (ईएनओसी) यांना उत्पादकता सुधारणामध्ये सर्वातम एलसीए या श्रेणीत सीआयआय कडून प्लॅटिनम पुरस्कार मिळाला.

एँक्सिसम्युच्युअल फंडचा नवा एँक्सिस इन्कम प्लस आर्बिट्राज पॅसिव्ह एफओएफ

मुंबई, २८ ऑक्टोबर : भारतातील एक प्रमुख संपत्ती व्यवस्थापन कंपनी, एँक्सिस म्युच्युअल फंडने नवीन एँक्सिस इन्कम प्लस आर्बिट्राज पॅसिव्ह एफओएफ सुरू केल्याची घोषणा आज केली. ही एक नाविन्यपूर्ण ओपन एंडेड योजना आहे. या योजनेचा उद्देश गुंतवणूकदारांना असा गुंतवणूक पर्याय देणे आहे, जो सुरक्षित असेल, ज्यामध्ये परताव्याचे अनुमान लावले जाईल आणि काराचे ओझे देखील कमी असेल. नवीन फंड ऑफर (एफओएफ) २८ ऑक्टोबर २०२५ ला सबस्क्रिप्शनसाठी खुली होईल आणि ११ नोव्हेंबर २०२५ पर्यंत राहील. या फंडचे व्यवस्थापन करतील - देवांग शाह (फिक्स्ड इन्कम विभागाचे प्रमुख), आदित्य पगारिया (सिनियर फंड मॅनेजर), हार्दिक सतारा (सिनियर फंड मॅनेजर) आणि कार्तिक कुमार (फंड मॅनेजर).

नवी गुंतवणूक योजना अशा गुंतवणूकदारांसाठी तयार करण्यात आली आहे ज्यांना कमी जोखीम (कॉन्झर्वेटिव्ह रिस्क प्रोफाइल) आणि कर भरणा केल्यानंतरचा नफा अधिक जास्त हवा असतो. हा फंड डेटवर आधारित पॅसिव्ह म्युच्युअल फंड योजना आणि आर्बिट्राज फंडांमध्ये धोरणात्मक दृष्ट्या गुंतवणूक करून एक हायब्रीड गुंतवणूक साचा तयार करतो, ज्याचे उद्दिष्ट मध्यम कालावधीमध्ये (काही वर्षात) नियमित परतावा देणे हे आहे.

एँक्सिस एएमसीचे एमडी आणि सीईओ, श्री बी गोपकुमार

यांनी सांगितले, एँक्सिस म्युच्युअल फंडांमध्ये आम्ही नेहमीच अशा नवीन आणि गुंतवणूकदारांवर केंद्रित योजना देण्यावर लक्ष केंद्रित केले आहे ज्यांची कामगिरी चांगली असेल, आणि ज्या समजून घेणे सोपे देखील असेल. एँक्सिस इन्कम प्लस आर्बिट्राज पॅसिव्ह एफओएफ याच विचारातून तयार करण्यात आला आहे. हा फंड स्थिरता, पारदर्शकता आणि कर बचत यांचा अनोखा मिलाप प्रदान करतो. आजच्या काळात बाजारपेठेमध्ये भविष्याचे अनुमान लावणे आणि करपश्चात नफा यांचे महत्त्व वाढले आहे, हा फंड गुंतवणूकदारांना निश्चित उत्पन्न देणाऱ्या गुंतवणूकीसाठी एक अधिक स्मार्ट मार्ग मिळवून देण्यासाठी डिझाईन करण्यात आला आहे.

एँक्सिस एएमसीचे सीआयओ श्री. आशिष गुप्ता म्हणाले, सध्याची बाजारपेठ अशा स्थितीत आहे जिथे गुंतवणूकदार स्थिर उत्पन्न साधनांमधून चांगले परतावे मिळवू शकतात आणि गुंतवणूकदार पारंपारिक स्थिर उत्पन्न साधनांसारखे (जसे की फिक्स्ड डिपॉझिट्स) स्थिर परतावा देणाऱ्या परंतु त्याच वेळी त्यांच्यावर लागणारा कर देखील कमी असावा. एँक्सिस इन्कम प्लस आर्बिट्राज पॅसिव्ह एफओएफ हा गुंतवणूकदारांच्या या गरजा पूर्ण करण्यासाठी योग्य वेळी आलेला एक उपाय आहे. हा फंड निष्क्रिय रोल-डाउन धोरणे आणि पूर्णपणे हेन्ड आर्बिट्रेंज एक्सपोजर वापरून सुरक्षित, स्थिर आणि पारदर्शक गुंतवणूक पर्याय प्रदान करतो.

राशीभविष्य

मेघ: आजचा दिवस मुलामुलींच्या प्रश्नांना मार्गी लावणारा आहे. तुम्हाला यश मिळेल. मुलांशी संबंधित समस्या सुटतील आणि त्यांच्या प्रगतीने आनंद मिळेल. समाजात नवीन लोकांशी ओळख होईल.

वृषभ: आज उत्साह आणि उमेद वाढवणाऱ्या घटनांचा अनुभव येईल. तुमचे व्यक्तिमत्त्व बहरेल आणि लोक तुमच्या कामाचे कौतुक करतील. कुटुंबीय सुद्धा तुम्हाला केलेल्या गोष्टींबिषयी योग्य पात्र समजतील.

मिथुन : लाकूड व्यापारात गुंतलेल्यांना आज एक मोठा प्रकल्प मिळेल. लेखक एक नवीन कथा लिहू शकतात जी चांगली पसंती मिळवेल. उपासनेसाठी दिवस उत्तम आहे. आर्थिक लाभ मिळतील.

कर्क : आज तुम्हाला एखाद्या गोष्टीची थोडीशी चिंता असेली, पण ती गोंष्ट जवळच्या मित्रासोबत शेअर केल्याने तुम्हाला थोडा आराम मिळेल. तुम्ही तुमच्या कुटुंबासह चित्रपट पाहण्याचा बेत आखू शकता.

सिंह : आज नोकरी आणि व्यवसायात समाधानकारक स्थिती राहील. कामे व्यवस्थित होतील. घडलेल्या गोष्टींचे योग्य अवलोकन करून पुढील कालावधीचे नियोजन आज योग्य प्रकारे केले जाईल.

कन्या : आजचा दिवस कंत्राटदारांसाठी आर्थिक लाभाचा असेल. बदलत्या हवामानामुळे तुमची चिंता वाढू शकते. चांगले आरोग्य राखण्यासाठी भरपूर पाणी प्या. तुम्हाला दिनचर्येत काही बदल करावे लागतील,

तुळ : आजचा दिवस मनाशी निगडित असेल. काही वेळेला मन उदास वाटू शकते. त्यामुळे आज शक्यतो कोणतेही महत्त्वाचे निर्णय घेणे टाळावे. दैनंदिन कामे पूर्ण करण्यासाठी अधिक लक्ष केंद्रित करावे लागेल.

वृश्चिक : आज जोडीदाराची अपेक्षित साथ लाभेल. त्यांच्या पाठिंब्यामुळे नोकरी आणि व्यवसायाच्या कामांमध्ये एक वेगळा उत्साह येईल. कामाच्या बाबतीत आज समाधानकारक स्थिती राहील.

धनु : आजचा दिवस तुमच्यासाठी भाग्यकारक घटना घेऊन येणारा आहे. वाहता आणि द्रुतगती प्रवासाची विशेष आवड राहील. आपले काम सातत्याने सुरू ठेवा. मन:शांतीसाठी ध्यान करणे फायदेशीर ठरेल.

मकर : तुम्ही एखाद्या मित्राच्या वाढदिवसाच्या पार्टीला उपस्थित राहाल. इतर मित्रांमुळे आनंददायक दिवस जाईल. आज एखादे नवे स्किल शिकाल. नवीन कामांना सुरुवात करण्यासाठी दिवस अनुकूल आहे.

कुंभ : आज अचानक घुमलाभाचे योग जुळून येतील. आर्थिक परिस्थिती सुधारेल, पण आरोग्याची विशेष काळजी घेणे आवश्यक आहे. आज तुम्ही केलेल्या कामाचे श्रेय तुम्हाला लाभू शकते.

मीन : आजचा दिवस भाग्याचा आणि धाडसाचा आहे. आज तुमच्यात नेहमीच वेगळ्या उत्साह असेल. ज्यामुळे कामांमध्ये गती येईल. कामानिमित्त लांबचे प्रवास संभवतात. हे प्रवास फलदायी ठरतील.

शब्दकोडे क्रमांक २२५१

१	२	३	४	५	६	७	८	९
१०		११	१२		१३			
१४		१५			१६		१७	१८
	१९			२०			२१	
२२		२३	२४		२५		२७	२८
					३०	३१		३२
३३	३४				३५		३६	३७
३८					३९	४०		४१
	४२	४३	४४			४५		
४६		४७	४८		४९	५०		५१
		५३	५४		५५		५७	
५८	५९		६०	६१		६२		६३
६४		६५			६६		६७	६८
				६९	७०		७१	७२
					७५		७६	

आडवे शब्द :-					
१) मेहेरबानी	२१) पुष्कळ	३५) उसाचा रस	५५) बरोबर, सारखा		
४) वर्तुळाकार	२२) चित्त, अवधान		५७) धुंद, जहाजातून आणलेला		
७) सतत नकार देणे	२३) मुस्लीमांचे प्रार्थना स्थळ	३७) फार मोठा, अवाढव्य	५८) फगसाचा एक प्रकार		
१०) उदा. ज्ञानेश्वर, तुकाराम इ.	२५) अखेर, शेवट	३८) जाडसर पीठ	६०) रात्रभर		
११) धमकी	२७) पाषाण	३९) पूजेचे ताट	६२) ओलसर हवा		
१३) वाद्य-सिंहाचे ओरडणे	२९) डाग, बड्डा (हिं.)	४१) फकिराचा एक पंथ, दश्वेश	६४) फसविले जाणे		
१४) सर्वस्व	३०) नातवंडांची मुले	४२) व्यवस्थित	६६) सारखा		
१६) प्रतिष्ठा, अब्रू	३१) शाईचा वा रंगाचा ठिंबका	४३) रात्र	६७) शेराचा चौथा भाग		
१७) परित्यज	३२) शेवथारी, राजाच्या समोर सोऱ्याची काठी घेऊन उभा	४६) लोकनाट्य	६९) पोथीचे वाचन		
१९) दोन मैल		४८) तलाव	७१) मनाचा ओढा		
२०) तपासणे, परीक्षा घेणे, पारख करणे		५०) एकरुप, तल्लिन	७२) जंगलात लागलेली आग		
		५३) मृत्तिकापात्र			

७४) पुत्र, मुलगा	दाखविण्यासाठी बरोबर आणलेला फौजफाटा
७५) मध	३६) उणीव, न्यूनता
७६) फलक, टोपली	४०) दिवा
उभे शब्द :-	४३) व्यायाम
१) विश्रांती, फुरसत	४४) फुरसत, प्रसंग
२) किरण पडण्याची दिशा	४५) सीतापती
३) दात	४६) तात्काळ
४) गाईचे दान	४७) उपविभाग, फांदी
५) पापडाच्या पिठाची गोळी	४८) दारूचा एक प्रकार
६) कसेतरी, मोठ्या मुस्कलीने	५०) समर्थ, क्षमता
७) होकाराच्या विरुद्ध असलेला	५१) अखेरीस
८) काळ्या रंगाची	५२) वितरण
९) मोठ्या तोंडाचे दोन्ही बाजूस कडी असलेले मोठे पात्र	५४) तसराळे
१२) मधुमांशिका	५६) पाऊल (हिं.)
१५) चामखीळ	५९) जवळ (हिं.)
१६) पुन्हा पुन्हा	६१) श्वशुर
१७) ओचकारा, चरा	६३) पत्र
१८) सडळ हाताने खर्च करणारा	६५) तुण
२२) सारख्या वजनाचे	६६) हक्की, लहर
२३) घट्ट मारलेला विळखा	६८) वाळवंट
२४) दाबणे, लपविणे	६९) चरण
२६) न चावरणारा	७०) मृत्युदेवता
२८) हलणे, अस्थिर होणे	७१) सोवळ्याचे रेशमी धोतर
२९) मोठा भाऊ	७३) पाण्याचे हवेत झालेले रुपांतर
३१) फसव्या	
३५) मोठेपणा	(उत्तर उच्चार्य अंकात)

मागील शब्दकोड्याचे उत्तर															
श	र	द	वे	जा	ति	री	हे	जी	व	वे	क	स			
व	स	त	न	म	मि	स	म	दा	प	र	क	स	व		
स	त	व	द	ज	म	ल	गो	दा	ज	ल	न				
न	शा	स	ग	व	ग	स	ल	व	कि	ति					
र	म	ड	र	जा	वा	म	न	व	स	र					
अ	दा	क	र	म	हा	ग	ई	द	र	ड	क	स			
ट	द	न	दा	टी	स	क	र	व	स	न	व	त			
ल	पु	के	न	स	स	स	सा	न	न						
हि	त	जो	सा	ड	व	क	स	न	स	ख	व				
ह	त	के	स	ड	व	न	क	स	स	ख	व				
री	वि	प	री	त	र	द	र	क	दा	र					
स	ना	क	द्र	व	स	र	सा	द	क						
ज	न	न	र	ग	स	दा	र	ल	व	मी					
न	न		ख	क	न	न	न	न	न	या					
क	म	क	ड	क	डी	त	ड	क	दा	र					

सालेकसा : नवीन शैक्षणिक धोरण अंतर्गत एम.बी. पटेल कला-वाणिज्य महाविद्यालय, सालेकसा येथील अर्थशास्त्र अभ्यास मंडळामार्फत विद्यार्थ्यांना उद्योग व रोजगाराबाबत प्रत्यक्ष अनुभव देण्यासाठी दरबडा येथील ‘राणी ग्रीन अग्रो फूड प्रोसेसर’ या लघुउद्योगाला अभ्यास भेट आयोजित करण्यात आली.

अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा.वर्षा गंगणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली विद्यार्थ्यांनी या उद्योगाचा प्रत्यक्ष अभ्यास केला. या उद्योगात कच्च्या पपईपासून कतरी, कर्वंदापासून चेरी, तसेच आवळ्यापासून कंडी तयार

केली जाते. याशिवाय जॅम, जेली, राब आणि मुरब्बा यांसारख्या विविध उत्पादनांचे निर्मिती कार्य येथे चालते. ग्रामीण भागातील कृषीआधारित हा उद्योग भविष्यात मोठ्या प्रमाणात रोजगारनिर्मिती करणार असल्याचे प्रा. गंगणे यांनी सांगितले. उद्योगाचे मालक यांनी विद्यार्थ्यांना यंत्रसामग्री व उत्पादन प्रक्रियेबाबत सविस्तर माहिती दिली तसेच कतरी तयार करण्याची पद्धत प्रत्यक्ष दाखवून सांगितली. या प्रकल्प भेटीद्वारे विद्यार्थ्यांना आत्मनिर्भरतेचे व उद्योजकतेचे महत्त्व समजावून देण्यात आले. ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांसाठी ही भेट

प्रेरणादायक ठरली.या शैक्षणिक उपक्रमात प्रा. मनोहर वाघरे यांच्यासह विद्यार्थी पायल उईके, पवन वाघाडे, दिक्षा तुरकर, विद्या सयाम, माहेश्वरी कावरे, धीरज क्षीरसागर, निलेश्वर शहारे, काजल पारधी, काजल पटले, कोमल सयाम, शीतल मधिरके, राणी मार्गये, रितीक उईके, महेंद्र रत्नाकर, कल्याणी चौधरी, अविनाश नेरेटी, आदित्य उईके आदी उपस्थित होते. अंतिम टप्प्यात विद्यार्थ्यांना प्रकल्प लेखनाबाबत डॉ.वर्षा गंगणे यांनी सविस्तर मार्गदर्शन करून शैक्षणिक प्रकल्पांचे महत्त्व अधोरेखित केले.

पिकांचे प्रचंड नुकसान; शासनाला जाग येणार का?

अर्जुनी-मोरगाव : तालुक्यात २५ ऑक्टोबरपासून अवकाळी पावसाने चांगलाच धैमान घातला आहे. यामुळे कापणी करून ठेवलेले धानपीक आणि बांध्यात उभी असलेली पीक जमिनदोस्त होवून प्रचंड नुकसान झाली. यामुळे शेतकरी संकटात सापडला असून मदतीची आस लावून बसला आहे. यामुळे आतातरी शासनाला जाग येणार का ? असा सवाल अदिवासी सेवा सह. संस्था बाराभाटीचे उपाध्यक्ष व कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे संचालक व्यंकट खोब्रागडे यांनी शासनाला केला आहे. त्वरित पंचनामे करून मदत जाहिर करण्यात यावी, अशी मागणी देखील त्यांनी केली आहे.

अर्जुनी-मोर तालुक्यात २५ ऑक्टोबरपासून सुरू झालेल्या मुसळधार वादळी पावसाने शेतकऱ्यांची अक्षरशः माती केली आहे. कापणीला आलेले सोन्यासारखे धान आज विखलात लोळत आहे ! शेतकरी डोळ्यात पाणी आणून पाहतोय – ‘हातचे

व्यंकट खोब्रागडे यांचा सवाल

आलेले गेले हो..अशी आर्त वेदना सांगून शेतकऱ्यांचे डोळे पाणावले आहेत. धानाच्या शिवारात पाण्याचे डोह तयार झाले आहेत. कापणी करून बांधावर ठेवलेले धान पाण्यात पोहतेय, तर न कापलेले पिक वाऱ्याने आडवे झाले आहे. शेतकरी महिनोन्महिने घाम गाळून उभं केलेलं पिक काही तासांच्या पावसाने नेस्तनाबूत झालं. ‘आधी क्रीडरोगांनी त्रास दिला, फवारणीने कंबर मोडली, तरी मनोबल राखलं. आता अवकाळी पावसाने सर्व काही वाहून नेलं,’ अशा शब्दात शेतकऱ्यांची वेदना व्यक्त होते. यामुळे आतातरी शासनाला जाग येईल का, असा प्रश्न उपस्थित करून शेतकऱ्यांना त्वरित मदत करण्यात यावी, अशी मागणी अदिवासी सेवा सह. संस्था बाराभाटीचे उपाध्यक्ष व कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे संचालक व्यंकट खोब्रागडे यांनी केली आहे.

ग्रामीण भागातून प्रतिभावंत खेळाडू तयार व्हावेत : सौ. गहाणे

अर्जुनी-मोरगाव : क्रिकेट हा आंतरराष्ट्रीय दर्जाचा खेळ आहे. या खेळाचे फॅंड आता गावखेड्यातही पोहचले आहे. खेड्यातील तरुणांमधे जणु काही क्रिकेटचे वेडच लागल्याचे दिसून येत असले तरी तरुणांनी आपल्या कॅरीयरकडे लक्ष देवून अभ्यासलाही महत्त्व द्यावे. आपले भविष्य घडवावे, आणी क्रिकेट खेळातील स्पर्धेच्या माध्यमातून ग्रामीण भागातून आंतरराष्ट्रीय दर्जाचा खेळाडू तयार व्हावा, असे प्रतिपादन जि.प.सदस्य सौ.रचनाताई गहाणे यांनी केले आहे. तालुक्यातील भिवखिडकी येथे आयोजित २३

ऑक्टोबर रोजी क्रिकेट स्पर्धेच्या उदघाटन प्रसंगी रचनाताई गहाणे बोलत होत्या. अध्यक्षस्थानी राष्ट्रवादी काँग्रेस चे तालुका अध्यक्ष लोकपाल गहाणे होते. अतिथी म्हणून इंदी.राजेश लंजेवार, माजी सरपंच अरविंद नागपुरे, सरपंच धनराज कांबळे, माजी सैनिक राजेश नेवारे, उपसरपंच नीलकंठ बोरकर, पो.पा.मोसमी बोरकर, उषाताई नेवारे, विजया नेवारे, मंडळाचे अध्यक्ष श्रेयस भोयर, निशांत वासनिक, हर्षल बोरकर व विविध गावातील क्रिकेट खेळाडू व क्रिकेट शौकीन मोठ्या संख्येनी उपस्थीत होते.

धान उत्पादक शेतकऱ्यांना अवकाळी पावसाचा फटका

साखरीटोला : अवकाळी पावसाने पुन्हा एकदा हजेरी लावून सालेकसा तालुक्यातील धान उत्पादक शेतकऱ्यांचे प्रचंड नुकसान केले आहे. दिवाळीच्या सणासुदीनंतर शेतकऱ्यांनी हलक्या धानाची कापणी केले मात्र २५ आक्टोम्बरच्या दिवसा व रात्रभर पावसाने झोडपून काढल्याने शेतकऱ्यांची झोप उडाली आहे. रात्रभर दगांवा गडगडाट, विजांच कडकडाट आणि मुसळधार सर्रांनी धान उत्पादक शेतकऱ्यांची तारांबळ उडवली आहे. कापणी झालेल्या व उम्या धान पिकांचे मोठ्या प्रमाणावर नुकसान झाले आहे. तर शेतात पाणी साचल्याने पिके कुजण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे. शेतकरी दिवाळीपूर्वी व दिवाळीनंतर पिकांची कापणी करून उत्पन्नाची वाट पाहत असतानाच निसर्गाने हाता-

शेतकऱ्यांना भरीव आर्थिक मदत द्यावी, अशी मागणी शेतकऱ्यांकडून होत आहे. सालेकसा तालुक्यात सतत दगाळ वातावरण होते. मात्र अवकाळी पावसामुळे तालुक्यातील बऱ्याच भागात कापणी झालेली धानशेती पाण्याखाली आली आहे. कापणी झालेले धान गोळा करण्यासाठी कामगार मिळत नाही. तर कापणी न झालेले धान पीक कुजण्याची भीती शेतकऱ्यांना वाटू लागली आहे. पिकलेल्या भात पिकाची कापणी करण्याचे काम बऱ्याच भागात सुरू असून अवकाळी पावसामुळे मातकापणीला अडथळे निर्माण झाले आहेत. कापणीच्या प्रतिक्षेत असलेली उभे पीक आडवे पडले आहे. तर अनेक शेतकरी कापणी करणाऱ्या मशीनच्या प्रतिक्षेत आहेत. तर काही ठिकाणी कापणीसाठी आणलेल्या मशीनला शेतात जाता येत नसल्याने शेतकऱ्यांसमोर मोठे संकट निर्माण झाले आहेत. कापणीयोग्य झालेले भातपीक शेतात उभे राहिले तरी देखील गळून पडण्याची शक्यता असल्याने शेतकरी दुहेरी संकटात सापडले आहेत.

साहेब सांगा...दीड लाखात घर बांधायचं कसं?

घरकूल लाभार्थ्यांचा सवाल : घर बांधकामासाठी घ्यावे लागतेय बँकांकडून कर्ज

गोंदिया : आपल्या हकाचं घर असाचं, हे प्रत्येकार्य स्वप्न असतं. आर्थिक पत नसलेल्या लोकांसाठी शासन घरकुलासाठी अनुदान देते. ही अनुदानाची रक्कम दीड लाख अन् घराचा खर्च १० लाख रुपये अशी स्थिती सध्या असून, अवघ्या दीड लाखात सांगा कसं घर बांधायचं ? असा सवाल घरकूल लाभार्थी विचारत अराहेत.

शासनाच्या वतीने घरकूल लाभार्थ्यांना १.५ लाख रुपयांचे अनुदान देण्यात येते. महागाईचा आगडोंब झालेला असताना पर बांधणीच्या साहित्याचे दर गगनाला भिडले आहेत. वाढत्या महागाईमध्ये एवढ्या कमी रकमेत मर बांधणे हे केवळ अशक्य आहे. त्यामुळे पर पूर्ण करण्यासाठी नागरिकांना पतसंस्था, सहकारी बँका तसेच खासगी

सावकारांकडे कर्ज मागणी करावी लागत आहे पंतप्रधान आवास योजनेंतर्गत प्रत्येक गरीब, बेघरांना घरकूल देण्याचा शासनाचा उद्देश आहे. त्याअनुषंगाने ग्रामीण भागात शासनाकडून घरकूल लाभार्थ्यांना जवळपास दीड लाख रुपये अनुदान दिले जाते. मात्र, आजच्या महागाईच्या काळात एक लाख ५० हजार रुपयांची रक्कम अगदी तुटपुंजी आहे. त्यामुळे गरीब लाभार्थ्यांना परकूल बांधणे कठीण होऊन बसले आहे. त्यामुळे लाभार्थींना पतसंस्था, बचतगट व बँक आदींकडून व्याजाने पैसे काढून घराचे बांधकाम पूर्ण करावे लागत आहे.

ग्रामीण भागात बहुतांश ठिकाणी घरकूल बांधकाम सुरू असून, लाभार्थींना वीट, दगड, रेती (वाळू), मिस्त्री, मजूर, बांधकाम ठेकेदार आदीच्या वाढत्या

किमतीमुळे घरकूल योजनेच्या लाभार्थ्यांना मोठा त्रास सहन करावा लागत आहे. शासनाच्या माध्यमातून लाभार्थीला मोफत पाच ब्रास वाळू देण्याचे उद्दिष्ट होते; परंतु त्याचा लाभ सर्वांना मिळाला नसल्याचे चित्र

प्रत्येक गरीब घरकूल लाभार्थी कर्जबाजारी झाल्याचे चित्र आहे. शासनाच्या पंतप्रधान आवास योजना, रमाई आवास योजना, शबरी आवास योजना आदी नावास योजना सद्यस्थितीत अंमलात आहेत. या सर्व

पाच लाख रुपयांचे अनुदान करा...

घरकूल योजनेतील लाभार्थ्यांना घरखांधणीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या विविध साहित्यामध्ये प्रचंड महागाई वाढली आहे. परिणामी घरकूल योजनेच्या लाभार्थ्यांना घराचे स्वप्न पूर्ण करण्यासाठी कर्जासाठी इकडे-तिकडे भटकंती अथवा व्याजाने पैसे उचलावे लागत आहेत. घराचे स्वप्न साकार करण्यासाठी अनेक लाभार्थी कर्जबाजारी होत चालले आहेत. शासनाकडून घरकूलसाठी दीड लाखाऐवजी पाच लाख रुपये अनुदान देण्याची मागणी होत आहे.

आहे. त्यामुळे लाभार्थ्यांना वाळू वाढीव दराने विकत प्रयावी लागत आहे. परिणामी, आजमितीला शासनाने जाहीर केले आहे. ही रकम ३ ते ४ हप्त्यांमध्ये दिली जाते, अशा परिस्थितीत कमी निधीतून लाभार्थ्यांना घरकुलाचे बांधकाम करणे म्हणजे फार कसरतीचे काम झाले आहे.

घरकूल योजनेतील लाभार्थ्यांना प्रशासनाकडून फक्त दीड लाख रुपये रकम दिली जाते. घराचे बांधकाम पूर्ण झाल्यावर यंदा ५० हजार रुपये वाढीय अनुदान शासनाने जाहीर केले आहे. ही रकम ३ ते ४ हप्त्यांमध्ये दिली जाते, अशा परिस्थितीत कमी निधीतून लाभार्थ्यांना घरकुलाचे बांधकाम करणे म्हणजे फार कसरतीचे काम झाले आहे.

एकल महिलांसोबत केली दिवाळी साजरी

सडक अर्जुनी : साडीचोळी व दिवाळीचा फराळ दिला भेट

तालुक्यातील कोरोना एकल महिला व अन्य विधवा महिला भगिनी तसेच त्यांचे पाल्यांना एकत्र करून दिवाळी स्नेह मिलन कार्यक्रम संबोधी बुद्ध विहारात २० ऑक्टोबर रोजी आयोजित केला होता. पहांदी पारो कुमार लिंगो बहुउद्देशीय संस्था व साऊ फाउंडेशन गोंदिया आणि साऊ एकल समिती यांचे पुढाकाराने आयोजित केला.

कार्यक्रमाला प्रा.डॉ. सविताताई बेदरकर, माजी उपसभापती मधुसूदन दोनोडे, अनिल मेश्राम, नागब तहसीलदार जगदीश जांभूळकर, प्रा.डॉ. राजकुमार भगत, भगवान नंदागवळी, प्रभाकर भेंडारकर, आर.व्ही.मेश्राम, जगदीश जांभूळकर, किशोर डोंगरवार, प्रकाश काशिवार, किशोर डोंगरवार, शाहिद पटेल, लालसिंग चंदेल, प्रकाश काशिवार, धनेंद्र भुरले, रजनिश मेश्राम, रंजीता मेश्राम, भगवान नंदागवळी, एकल महिला भगिनी यांनी मोलाचे सहकार्य केले. अनिल मेश्राम यांनी संचालन करून उपस्थितांचे आभार मानले.

हस्ते माल्यार्पण करून अभिवादन करण्यात आले.

दिवाळी स्नेह मिलन सोहळ्यात तालुक्यातील सुमारे ४० एकल महिला व सुमारे ४५ बालके उपस्थित होते.दिवाळी स्नेह म्हणून पहांदी पारो कुमार लिंगो बहुउद्देशीय संस्था गोंदिया यांचे वतीने एकल महिला व बालकांना दिवाळीचा फराळ, मिठाई,महिलांना साडीचोळी, अल्पशी आर्थिक मदत तसेच गोड जेवण देण्यात आले. यांचे लाभले आर्थिक सहाय्य डॉ.सविताताई बेदरकर, अनिल मेश्राम, भगवान नंदागवळी, मधुसूदन दोनोडे, आर.व्ही.मेश्राम, जगदीश जांभूळकर, किशोर डोंगरवार, प्रकाश काशिवार, किशोर डोंगरवार, जगदीश जांभूळकर, प्रा.डॉ. राजकुमार भगत, सविताताई बेदरकर यांनी एकल महिलांना मार्गदर्शन केले. दिवाळी स्नेह मिलन सोहळा आयोजित करण्यासाठी धनेंद्र भुरले, रजनिश मेश्राम,रंजीता मेश्राम, भगवान नंदागवळी, एकल महिला भगिनी यांनी मोलाचे सहकार्य केले. अनिल मेश्राम यांनी संचालन करून उपस्थितांचे आभार मानले.

गोंदिया : अखिल भारतीय बापू युवा संघटना

गोंदियाच्या सौजन्याने राष्ट्रपिता महात्मा गांधी व माजी पंतप्रधान लालबहादूर शास्त्री यांच्या जयंतीचे औचित्य साधून बापू अवॉर्ड कार्यक्रमामे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमात समाज जागृती, ग्रामोन्नती, ग्राम संरक्षण, व्यसनमुक्तीसाठी सतत कार्यरत असलेल्या आचार्य एम.ए.ठाकूर यांचा भव्य सत्कार करण्यात आला.

कार्यक्रमाला जिल्हा पोलिस अधिक्षक गोरख भामरे, तहसीलदार शमशेर पठाण, अप्पर तहसीलदार श्रीकांत कांबळे, ॲड. योगेश अग्रवाल आदि मान्यवर उपस्थित होते.

याप्रसंगी समाजात मागील अनेक वर्षापासून

साखरीटोला : सालेकसा तालुक्यातील

नानव्हा येथील जय लक्ष्मी वारकरी महिला भजन मंडळीतर्फे नियमित भजन कार्यक्रम होत असून. भजनी मंडळाच्या माध्यमातून सामाजिक, शैक्षणिक, आर्थिक बचत, स्वच्छ गाव व पर्यावरण, हरितक्रांती, संदर्मात जनजागृती केले जात आहे. यामुळे गावात आध्यत्मिक वातावरण निर्माण होण्यास मदत होत होत आहे.

मागील ३० वर्षांपासून जयलक्ष्मी वारकरी महिला भजन मंडळाचे कार्य सुरू असून, परिसरात कुणाकडेही सुख-दुःखाच्या प्रसंगी धार्मिक कार्यक्रम, सण-उत्सवात कुठलाही मोबदला न घेता हे भजनी मंडळ सहभागी होत असते. भजनी मंडळाकडून युवकांना विशेषकरून व्यसनमुक्तीवर मार्गदर्शन करण्यात येत आहे.

शेतकरी हवालदिल: शासनाकडे मदतीची हाक

तिरोडा : खरीप हंगामातील धानकापणी सुरू असताना अचानक अवकाळी पावसाने हजेरी लावली. यामुळे पिकांचे प्रचंड नुकसान झाले असून शेतकरी संकटात सापडला आहे. यामुळे कापणी झालेले उत्पादन हातून गेले आहे. त्यामुळे शासनाने त्वरित शेतकऱ्यांना मदत करावी, अशी मागणी पंचायत समितीचे माजी उपसभापती हुपराज जमईवार यांनी केली आहे.

अवकाळी पावसाने तालुक्यात चांगलाच तांडव घातला. त्यामुळे कापणी करून ठेवलेले धानपीक पाण्यात सापडले. तर उभी पीक जमिनदोस्त होवून मातीमोल झाले. यामुळे

आली. जल जंगल जमीनचे रक्षण करणारे धरती आबा बिरसा मुंडा व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची पूजा अर्चना करून करण्यात आली. कार्यक्रमामच्या अध्यक्षस्थानी विभागीय वन अधिकारी टि.एच.ढमढेरे होते. प्रमुख अतिथी म्हणून प्रभारी वनपरिक्षेत्र अधिकारी अभिलाषा सोनटक्के,वन व्यवस्थापन समिती नवाटोलाचे अध्यक्ष मरस्कोल्हे, उपाध्यक्ष पवन ऊईके, ग्रामपंचायत कोसमतरांचे सरपंच सिंधुताई घरत, उपसरपंच सुलेलाल मडावी, पत्रकार पवन पाथोडे, क्षेत्र सहाय्यक बी.ए.कोहरे, जे.जे.खान, एस.एम.पवार, चौव्हाण, नंदेश्वर, बनोठे, सर्व समितीचे सदस्य व गावकरी, प्रामुख्याने उपस्थित होते.

समितीच्या स्थापनेपासून ते वर्तमान स्थिती पर्यंत समितीचे कार्य विषयी सविस्तर

माहिती समितीचे अध्यक्ष मरस्कोल्हे यांनी प्रस्ताविकेच्या माध्यमातून मांडली. कार्यक्रमाचे औचित्य साधून पत्रकार पवन पाथोडे, सरपंच सिंधुताई घरत व समितीचे माजी सचिव वनरक्षक सुरेश राहगंडाले यांनी आपले विचार व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे संचालन वनरक्षक किशोर फुंडे तर आभार प्रदर्शन संयुक्त वन व्यवस्थापन समितीचे सचिव एस.के.बागडे यांनी मानले.

कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी समितीचे अध्यक्ष गोविंद मरस्कोल्हे, उपाध्यक्ष पवन कुमेटी, नरेंद्र मडावी, ममता कोंडवती, लक्ष्मी मसराम, महेश वरखडे, संजय चौधरी, रवी मरस्कोल्हे, रोशन मडावी, दीपक चौधरी, निलेश चौधरी, विजय मलये, रवींद्र फुंडे, कृष्णा मडावी, रंवलजी उईके, राजेंद्र फरदे, वरखडे वरखडे, रंवल उईके आदींनी विशेष परिसर घेतले.

वन संवर्धनातून पर्यटनाच्या रूपाने अर्थव्यवस्था मजबूत करा : टि.एच.ढमढेरे

संयुक्त वन व्यवस्थापन समिती नवाटोलाचा वर्धापन दिन साजरा

निसर्गसंपन्न ओळख जगासमोर उभी करू शकतात याचे उत्तम उदाहरण म्हणजे

हाजराफॉल असे प्रतिपादन सामाजिक वनीकरण विभागाचे विभागीय वन अधिकारी टि.एच.ढमढेरे यांनी केले.

वर्धापन दिन कार्यक्रमाप्रसंगी कार्यक्रमाचे अध्यक्ष स्थानावरून बोलत होते. संयुक्त वन व्यवस्थापन समिती नवाटोला (हाजराफॉल) चा ११ वा वर्धापन दिन कार्यक्रम उत्साहात साजरा करण्यात आला. कार्यक्रमाची सुरुवात हाजराफॉल परिसरात वृक्षारोपण करून करण्यात

फटाक्यांची दहशत

दिवाळी आली आणि गेली. तुळशीच्या लग्नापर्यंत घोघरी रंगीबेरंगी आकाश दिवे नाचत राहतील. यंदाच्या वर्षी दिवाळी सर्वत्र मोठ्या उत्साहात आणि दिमाखात पार पडली.

पणत्या, रंगोळ्या, दिव्यांच्या माळा, फुले, फळे नि आकर्षक सजावटीची साधनसामग्री, कपडे, साड्या, सुकामेवा, मिठाई, लाडू, चकल्या, करंजा, चिवडा आदींच्या रेडिमेड खरेदीसाठी सर्व बाजारपेठा फुलल्या होत्या.

अगदी सोन्या- चांदीच्या भावाने उच्चांक गाठला तरीही ज्वेलर्सच्या दुकानात तर आठवडाभर गर्दी होती. दरवर्षीप्रमाणे यंदाही फटाक्यांचे धूर आणि प्रचंड आवाजाने मुंबई, ठाणे, नवी मुंबई, कल्याण, ठाणे, नवी मुंबई, वसई विरार नव्हे तर राज्यातील लहान मोठी सर्व शहरे चार दिवस दणाणून गेली होती.

फटाक्यांचा किमती दरवर्षी वाढत आहेत आणि फटाक्यांची खरेदीही त्याच वेगाने वाढत आहे. दिवाळी म्हणजे आनंदाचा उत्सव. दिव्यांचा सण. प्रकाशाचा उत्सव. पण प्रत्येक दिवाळीला फटाक्यांची दहशत वाढत आहे. या दहशतीचा त्रास प्रत्येक घरातील लहान मुलांना, वयस्कर लोकांना आणि पक्षी व प्राण्यांना होतो आहे.

दरवर्षी फटाक्यांमुळे आगी लागून वित्तहानी व प्राणहानी होत आहे. फटाक्यांमुळे अनेक जण जखमी होत आहेत. पण त्या विषयी लोकप्रतिनिधी, राजकीय पक्ष किंवा राज्यकर्ते व प्रशासन चिडीचूप बसत आहे, याचेच आश्चर्य वाटते.

देशाच्या राजधानी दिल्लीमध्ये गेल्या तीस वर्षांहून अधिक काळ फटाक्यांना बंदी आहे मग देशाची आर्थिक राजधानी असलेल्या मुंबईमध्ये राज्यकर्ते आणि नोकरशाही फटाके उत्पादन लांबीपुढे का शरणागती पत्करत आहेत? विषारी धूर ओकणाऱ्या व कानठळ्या बसविणारे आवाज करणाऱ्या फटाक्यांपासून राज्याला काय लाभ होतो हे तरी एकदा सरकारने जाहीर करावे.

सहकारी रस्त्यावर, चौकाचौकात, नाक्यानाक्यावर काहीही घडले तरी फटाके वाजविणारे वीर दौडत येतात. होळी- शिमा, दिहण्ड, गणपती, दसरा, दिवाळी, अशा सणासुदीला तेच ते उत्साही लोक फटाक्यांचा माळा रस्त्यावर लावतात.

कुणाचा वाढदिवस, कोणाची विजयी मिरवणूक, गणपतीची आमन मिरवणूक, गणपतीची विसर्जन मिरवणूक, क्रिकेट सामन्यातील विजय, फटाके उडवल्याचा कारणे भरपूर मिळतात.

स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुका तर तीन चार महिन्यांवर आल्या आहेत. मग उमेदवारांचे नि पुढाऱ्यांचे स्वागत करण्यासाठी सर्वात आवाजी लक्ष वेधून घेणारे माध्यम म्हणजे फटाके. शिवाबाद घोषणा देत आणि बॅंड पथकापुढे फटाक्यांच्या माळा लावत नेत्यांचे स्वागत केल्याशिवाय उत्साही

कार्यकर्त्यांना चैन पडत नाही. अर्थात जे फटाके उडवतात, त्याच्या खिशातून पैसे जात नसतात. फटाक्यांचे पैसे देणारे नेत्यांचे सगसोयरे दुसरेच असतात.

फटाक्यांच्या आवाजाला आणि प्रदुषणाला विरोध करणाऱ्यांची संख्या खूप कमी असते. त्यामुळे त्यांच्या विरोधाकडे पोलीस- प्रशासन दुर्लक्ष करीत असते. गणेशोत्सवात डिजे मूळे कान बहिरे होऊ शकतात तर दिवाळीत फटाक्यांच्या आवाजामुळे बहिरपण, फुफ्फुसांचे व श्वसनाचे विकास होऊ शकतात.

उत्सूट नव्या पिढीचा भवितव्यासाठी रस्त्यावर येणाऱ्या संघटना कधी फटाक्यांचे आवाज आणि प्रदुषण याविरोधात रस्त्यावर उतरल्या आहेत असे कधी घडलेले नाही.

दिवाळीच्या दिवसात मुंबईत लहानमोठ्या आगीच्या दोनशेहून जास्त घटना घडल्या. पोलीस कंट्रोल रूमचा रात्रभर फोन वाजत होता. पोलीस कंट्रोल रूम लोकांनी केलेल्या तक्रारी संबंधित पोलीस स्टेशनला कळवते पण पुढे त्यांचे काय होते हे कुणालाच कळत नाही. पोलिसांनी तरी काय काय करावे? पोलिसांची गाडी निघून गेली की पुन्हा मोठ्या आवाजाचे फटाके वाजवायला सुरुवात होते.

दिवाळीच्या चार दिवसात मुंबईने हवेतील प्रदुषणाने मर्यादा ओलांडली होती. त्यामागे फटाके

हे एक प्रमुख कारण होते. देशात यंदाच्या दिवाळीत साडेसात हजार कोटीपेक्षा जास्त किमतीचे फटाके उडवले गेले किंवा त्यांची राख झाली.

ज्या देशात ऐंशी कोटी लोकसंख्येला पंतप्रधान दरमहा ५ किलो धान्य मोफत देतात, अनेक राज्यात लाडक्या बहिणींना दरमहा वारासे पंधराशे भाऊबीज सरकारी खजिन्यातून दिली जाते, त्या देशाला साडेसात हजार कोटीचे फटाके उडवणे कसे काय परवडते?

ऐन दिवाळीत रॉकेट्स किंवा बाण हे निवासी इमारतीत वा टॉवरमध्ये घरात घूसून तेथे आगी लागल्या आहेत. मग फटाक्यांवर नियंत्रण घालण्यासाठी महायुती सरकार आता कोणाच्या आदेशाची वाट पाहत आहे. बहुसंख्य समाज हा शांत आहे व फटाक्याला विरोध करीत नाही, म्हणून सरकारने आवाज व प्रदुषण निर्माण करणाऱ्यांवर कोणती कारवाई करावी नाही का?

दिहण्ड खेळात मनोरे बनवताना कोसळून दरवर्षी दोन अडिचशे गोविंदा जखमी होतात. आता दिवाळीतही फटाक्यांमुळे तेवढेच जखमी होत आहेत. फटाके उडविणारे निबंधाला जुमानत नाहीत. ज्यांच्या अंगावर फटाके उडतात त्यांची त्यांना भिती वाटत नाही. त्यांना पोलिसांचा धाक राहीलेला नाही.

गुन्हे दाखल झाले तरी काहीही होणार नाही, अशी त्यांची मानसिकता बनलेली असते. घशाची खवखव व डोळ्यांची जळजळ निर्माण करणाऱ्या फटाक्यांची दहशत कधी निर्यात्रित होणार?

■ ■ ■

काळजी आणि समर्थन : मानवी संवेदनांचा सामाजिक पाया

२९ ऑक्टोबर हा दिवस संयुक्त राष्ट्रसंघाने आंतरराष्ट्रीय काळजी आणि समर्थन दिन (International Day of Care and Support) म्हणून जाहीर केला आहे. २०२३ साली प्रथमच या दिवसाची घोषणा करण्यात आली आणि यामागचा उद्देश असा की, काळजी (Care) आणि समर्थन (Support) या मानवी जीवनातील मूलभूत पण अनेकदा दुर्लक्षित राहणाऱ्या क्षेत्रांना जागतिक स्तरावर ओळख, मान्यता आणि धोरणात्मक प्राधान्य मिळावे. आजचा हा दिवस फक्त एक प्रतीकात्मक उत्सव नाही, तर तो मानवतेच्या अस्तित्वाचा, समाजाच्या एकतेचा आणि मानवी विकासाचा पाया असलेल्या काळजीच्या मूल्यांचा सामाजिक आराखडा आहे.

समाजशास्त्रीय दृष्टिकोनातून पाहिले, तर काळजी आणि समर्थन ही केवळ वैयक्तिक कृती नसून ती समाजाच्या रचनेतील सर्वात महत्वाची सांस्कृतिक, आर्थिक व भावनिक संस्था आहे. समाजशास्त्रात एमिल दुखॉय यांनी मांडलेले सामाजिक ऐक्य (Social Solidarity) हे संकल्पनात्मक तत्त्व सांगते की प्रत्येक समाज टिकून राहण्यासाठी सदस्यांमधील नैतिक जबाबदारी, सहकार्य आणि परस्पर आदर आवश्यक असतो. काळजी आणि समर्थन ही या सामाजिक ऐक्याचीच व्यावहारिक रूपे आहेत.

आपण जेव्हा दुसऱ्याच्या आरोग्याची, दुःखाची, वृद्धापकाळाची, अपंगत्वाची किंवा बालकांच्या संगोपनाची जबाबदारी घेतो, तेव्हा आपण समाजाच्या नैतिक आरोग्याला बळ देतो. दुखॉयप्रमाणे, समाज हे केवळ कायद्याने किंवा शासनाने चालत नाही; ते चालते ते सामाजिक मूल्यांवर, आणि काळजी ही त्यातील सर्वात महत्वाची मूल्यव्यवस्था आहे.

इतिहासात पाहिले तर काळजीची संकल्पना मानवी जीवनात आदिम समाजापासून आहे. एकत्र कुटुंब व्यवस्था, गावसमाजातील परस्पर साहाय्य प्रणाली, धार्मिक दानसंस्था या सर्व काळजीच्या सामाजिक संस्थांचे होत्या. परंतु औद्योगिक क्रांतीनंतर आणि आधुनिकतेच्या प्रवाहात, घरगुती क्षेत्रातील काळजीचे काम हळूहळू आर्थिक मूल्यांशिवाय, अहंश व अवमूल्यित झाले.

विशेषतः स्त्रिया या काळजीच्या कामात गुंतलेल्या राहिल्या, आणि या कामाला स्वाभाविक मानले गेले. समाजशास्त्रीयदृष्ट्या हे लिंगाधारित श्रम विभाजन म्हणून ओळखले जाते. स्त्रीवादी समाजशास्त्रज्ञ आर्ली होच्सचाइल्ड (Arlie Hochschild) यांनी त्यांच्या 'The Managed Heart' या ग्रंथात 'Emotional Labour' ही संकल्पना मांडली.

त्यांनी दाखवून दिले की स्त्रिया फक्त शारीरिकच नव्हे, तर भावनिक श्रम देखील सतत करतात, काळजी घेणे, समजून घेणे,

सहानुभूती दाखवणे हे सर्व त्यांच्या दैनंदिन जीवनाचा भाग आहे. परंतु या श्रमाचे ना आर्थिक मूल्यमापन होते, ना सामाजिक सन्मान मिळतो.

याच पार्श्वभूमीवर संयुक्त राष्ट्रसंघाने आंतरराष्ट्रीय काळजी आणि समर्थन दिन स्थापन करताना जगभरातील काळजी क्षेत्रातील असमानता आणि अवमूल्यन दूर करण्याचे उद्दिष्ट ठरवले आहे. UN Resolution A/RES/78/220 (2023) नुसार, काळजी आणि समर्थन क्षेत्रात गुंतवणूक वाढवणे, कामगार हक्कांचे संरक्षण करणे, आणि लिंगभाव समानतेला चालना देणे हे या दिनाचे प्रमुख उद्दिष्ट आहे.

जागतिक कामगार संघटना - २०२२ च्या 'Care Ot Work' अहवालानुसार, जगभरात सुमारे ३७७ दशलक्ष लोक काळजीच्या क्षेत्रात कार्यरत आहेत, त्यापैकी ७६ टक्के महिला आहेत. परंतु त्यांना मिळणारे वेतन, सुरक्षा आणि सामाजिक मान्यता अत्यल्प आहे.

भारतातील वास्तवही फार वेगळे नाही. घरगुती मदतनीस, आशा कार्यकर्त्या, अंगणवाडी सेविका, वृद्ध व अपंगांच्या निगेसाठी काम करणाऱ्या महिला या सर्वजणी काळजी क्षेत्राचे अहंश आधारस्तंभ आहेत. त्यांच्या कामामुळे समाजाची आरोग्यव्यवस्था, शिक्षण व्यवस्था आणि सामाजिक स्थैर्य टिकून आहे, तरीही त्यांचे श्रम सेवा म्हणून पाहिले जातात, काम म्हणून नव्हे.

अत्यंत सने यांनी त्यांच्या Capability Approach मध्ये म्हटले आहे की व्यक्तीची क्षमता वाढवण्यासाठी समाजाला

आधार आणि काळजी देणारी रचना आवश्यक आहे. जर समाजाने काळजीला प्राधान्य दिले नाही, तर विकास केवळ आकड्यांत मर्यादित राहतो, मानवी जीवनाच्या गुणवत्तेपर्यंत पोहोचत नाही.

समाजशास्त्रज्ञ पियरे बोरदियू (Pierre Bourdieu) यांच्या Social Capital संकल्पनेनुसार, समाजात परस्पर विश्वास, सहकार्य आणि सामंजस्य या घटकांमुळे सामाजिक भांडवल तयार होते. काळजी आणि समर्थन हे या सामाजिक भांडवलाचे मूळ आहे.

ज्या समाजात काळजीचा अभाव आहे, तिथे तुटलेली नाती, एकाकीपणा आणि सामाजिक तणाव वाढतो. वृद्ध व्यक्तींना, अपंगांना किंवा आजारी लोकांना दुर्लक्षित करणारा समाज हा केवळ असंवेदनशीलच नाही, तर सामाजिकदृष्ट्या दुर्बलही उरतो. म्हणून काळजी ही केवळ वैयक्तिक कृती नसून ती समाजाच्या स्थैर्याचा, समावेशकतेचा आणि मानवतेचा पाया आहे.

आजच्या जागतिक अर्थव्यवस्थेत 'Care Economy' ही एक नवी संकल्पना उदयास आली आहे. ही अर्थव्यवस्था त्या सर्व सेवांवर आधारित आहे ज्या लोकांच्या शारीरिक, मानसिक आणि सामाजिक कल्याणासाठी आवश्यक आहेत. जसे की आरोग्यसेवा, बालसंगोपन, वृद्धांची देखभाल, शिक्षण, मानसिक आरोग्य, आणि सामाजिक कार्य. UN Women (२०२३) च्या अहवालानुसार, जर देशांनी काळजी क्षेत्रात फक्त २ टक्के GDP इतकी गुंतवणूक केली, तर पुढील दशकात कोट्यवधी नवीन रोजगार निर्माण होऊ शकतात.

म्हणजेच, काळजी आणि समर्थन हे आर्थिक विकासाचेही साधन आहे. कोविड-१९ च्या काळात काळजी क्षेत्राचे खरे महत्त्व जगाने अनुभवले. डॉक्टर, नर्स, साफसफाई कर्मचारी, आशा कार्यकर्त्या, स्वयंसेवक यांनी आपल्या प्राणांची पर्वा न करता समाजाला जिवंत ठेवले.

पण या काळात त्यांना ज्या प्रकारे कमी वेतन, असुरक्षितता आणि थकवा सहन करावा

लागला, त्यातून समाजातील काळजीच्या असमानतेचे चित्र समोर आले. ही महामारी एक आरसा होती, ज्यात आपल्याला दिसले की समाजाला चालवणारी खरी शक्ती काळजीच आहे, आणि तिच्याशिवाय विकास, प्रगती, तंत्रज्ञान हे सर्व रिकामे आहेत.

काळजी आणि समर्थन या संकल्पना समाजशास्त्रीयदृष्ट्या केवळ व्यक्तींमध्ये नव्हे, तर पिढ्यांमध्येही लागू होतात. वृद्धांचा सन्मान, बालकांचे संगोपन, अपंगत्वाचा स्वीकार, पर्यावरणाची काळजी ही सर्व पिढ्यान्पिढ्यांची जबाबदारी आहे.

इको-फेमिनिस्ट वंदना शिवा (Vandana Shiva) यांनी दाखवून दिले की स्त्रिया आणि निसर्ग या दोघांनाही काळजीच्या भावनेशी जोडले गेले आहे; म्हणून पर्यावरण संवर्धन, स्त्रीसशक्तीकरण आणि सामाजिक समता हे तिन्ही एकमेकांशी निगडित आहेत.

काळजी म्हणजे केवळ व्यक्तीची नाही, तर पृथ्वीचीही जबाबदारी घेणे आवश्यक आहे. भारतीय सांस्कृतिक परंपरेत सेवा, ममता, दया, सहाय्य, करुणा ही मूल्ये काळजीच्या संस्कृतीचा भाग आहेत. या तत्वात सर्व जीवांची काळजी घेण्याची भावना अंतर्भूत आहे. परंतु दुर्दैवाने, आधुनिक काळात या मूल्यांचा प्रत्यक्ष सामाजिक आचरणगत अभाव दिसतो.

वृद्धाश्रमात राहणारे पालक, दुर्लक्षित अपंग नागरिक, मानसिक आरोग्याविषयी असलेला कलंक हे सर्व काळजीच्या संस्कृतीच्या क्षीणतेचे प्रतीक आहेत. त्यामुळे समाजशास्त्रीय

दृष्टीने काळजी ही नव्याने जागविल्याची गरज आहे. काळजी आणि समर्थन यांचे सामाजिक संस्थात्मकरण म्हणजेच धोरणात्मक पातळीवर त्यांना स्थान देणे.

भारतात राष्ट्रीय आरोग्य मोहिमा, वृद्ध आरोग्य मिशन, बालविकास योजना, दिव्यांग कल्याण योजना, मानसिक आरोग्य धोरण अशा अनेक योजना काळजीच्या क्षेत्रात कार्यरत आहेत. मात्र या योजनांमध्ये कार्यरत असलेल्या महिलांच्या सन्मान, वेतन आणि सुरक्षिततेसाठी प्रभावी उपाययोजना करणे अत्यावश्यक आहे. काळजी कामगारांना ILO Convention १८९ अंतर्गत हक्क देणे, सामाजिक सुरक्षा, वैद्यकीय सुविधा, आणि प्रशिक्षण या बाबी सरकारच्या प्राधान्यक्रमात याव्यात.

आजच्या डिजिटल समाजात काळजीचे स्वरूपही बदलले आहे. टेलिहेल्थ, ई-काउंसिलिंग, ऑनलाइन सेपोर्ट नेटवर्क्स या नव्या माध्यमांमुळे काळजीचा आवाका वाढला असला तरी, मानवी स्पर्श हरवण्याची भीतीही निर्माण झाली आहे.

समाजशास्त्रज्ञ झिगमंड बाऊमन (Zygmunt Bauman) यांनी 'Liquid Modernity' मध्ये म्हटले आहे की आधुनिक समाजात नाती द्रवरूप झाली आहेत, म्हणजेच स्थिरता, बांधिलकी आणि सहानुभूती कमी झाली आहे. म्हणून काळजीची नवी संस्कृती उभारण्यासाठी डिजिटल जगातही मानवी संवेदना जपणे आवश्यक आहे.

आंतरराष्ट्रीय काळजी आणि समर्थन दिन आपल्याला स्मरण करून देतो की काळजी हा विकासाचा पाया आहे. जेव्हा एक समाज आपल्या सर्वात दुर्बल घटकांची काळजी घेतो, तेव्हा तो खरोखर प्रगत ठरतो.

समाजाच्या प्रत्येक क्षेत्रात कुटुंब, शिक्षण, आरोग्य, कामकाज, राजकारण, पर्यावरण यांची काळजी आणि समर्थन ही केंद्रस्थानी असली पाहिजेत. समाजशास्त्रीय भाषेत सांगायचे, तर काळजी ही मानवी नातेसंबंधांची सामाजिक संस्था (Social Institution of Human Relations) आहे; ती तुटली, तर समाजाचे मूल्यतंत्र ढासळते.

शेवटी, काळजी आणि समर्थन म्हणजे केवळ भावनिक क्रिया नाही, तर ती एक सामाजिक, आर्थिक आणि नैतिक गुंतवणूक आहे. काळजी घेणारा समाज हा केवळ सभ्यच नव्हे, तर सशक्त, समावेशक आणि संवेदनशील समाज असतो.

म्हणूनच आजच्या या दिवसाचे महत्त्व असे की आपण काळजीला दया म्हणून नव्हे, तर सामाजिक न्याय म्हणून पाहिले पाहिजे. प्रत्येक माणूस दुसऱ्याच्या कल्याणाची जबाबदारी घेईल, प्रत्येक संस्था मानवी सन्मानाचे रक्षण करेल, आणि प्रत्येक शासन काळजी क्षेत्राला प्राधान्य देईल तेव्हा तो दिवसच मानवतेचा खरा उत्सव ठरेल.

■ ■ ■

राष्ट्रीय एकता दिवसाचे विशेष स्वरूप

भारताचे लोहपुरुष सरदार वल्लभभाई पटेल यांच्या जयंतीनिमित्त दरवर्षी ३१ ऑक्टोबर राष्ट्रीय एकता दिवस म्हणून साजरा केला जातो. या वर्षी त्यांच्या १५० व्या जयंतीच्या निमित्ताने हा दिवस भव्य स्वरूपात साजरा केला जाणार आहे. हा दिवस भारताच्या एकता, अखंडता आणि राष्ट्रीय एकजुटतेचे प्रतीक असून, ५६२ संस्थाना एकत्रित येऊन आधुनिक भारताची पायाभरणी करणाऱ्या सरदार पटेलाला अद्वितीय कार्याला अभिवादन करणार आहे.

भव्य परेड आणि सांस्कृतिक कार्यक्रमा

या वर्षीचा उत्सव नैसर्गिक सौंदर्य आणि सांस्कृतिक समृद्धीचा संगम असणाऱ्या गुजरातमधील नर्मदा जिल्ह्यातील एकतानगर येथे आयोजित केला जाणार आहे. हे ठिकाण विविधतेत एकता या भारताच्या संकल्पनेचे प्रतीक म्हणून निवडले गेले आहे. या सोहळ्याचे मुख्य आकर्षण म्हणजे केंद्रीय सशस्त्र पोलीस दल राज्य पोलीस दल आणि राष्ट्रीय कॅडेट कोर यांच्या सहभागाने भव्य परेड आणि सांस्कृतिक उत्सव आयोजित करण्यात आला आहे.

राष्ट्रीय कॅडेट्स कोर आणि शालेय बॅंड यांचे सादरीकरण

या परेडमध्ये सीमा सुरक्षा बल, केंद्रीय राखीव पोलीस दल, केंद्रीय औद्योगिक सुरक्षा बल, भारत-तिबेट सीमा पोलीस, सशस्त्र सीमा बल तसेच आसाम, त्रिपुरा, ओडिशा, छत्तीसगड, मध्य प्रदेश, महाराष्ट्र, पंजाब, जम्मू आणि काश्मीर, केरळ आणि आंध्र प्रदेश या राज्यांच्या पोलीस दलांचा सहभाग असेल. घोडदळ आणि उंटदळांचे संच, स्वदेशी जातीच्या श्वानांचे कौशल्य प्रदर्शन, मार्शल आर्ट सादरीकरणे आणि शास्त्रविरोधित युद्धकौशल्याची प्रात्यक्षिके या परेडची शोभा वाढवतील.

महिला सक्षमीकरणार विशेष भर देत, प्रधानमंत्री यांना दिल्या जाणाऱ्या गार्ड ऑफ ऑनरचे नेतृत्व एक महिला अधिकारी करतील. केंद्रीय औद्योगिक सुरक्षा बल आणि केंद्रीय राखीव बल च्या महिला कर्मचाऱ्यांकडून मार्शल आर्ट आणि युद्धकौशल्याचे प्रभावी प्रदर्शन सादर केले जाईल. याद्वारे त्यांचे शौर्य, शिस्त आणि आत्मविश्वास प्रकट होईल.

राष्ट्रीय सुरक्षेत विशेष योगदान दिले आहे असे रामपूर हाउंड ऑफ मुघल हाउंड हे स्वदेशी श्वान आपली कौशल्ये सादर करतील. विशेष म्हणजे, अखिल भारतीय पोलीस श्वान स्पधेत विजेती ठरलेली मुघल हाउंड रिया या वर्षीच्या परेडमध्ये डॉग स्क्वाडचे नेतृत्व करेल.

याशिवाय, गुजरात पोलिसांचे घोडदळ, आसाम पोलिसांचा मोटरसायकल डेअरडॅडिल शो, सीमा सुरक्षा बल चे उंटदळ आणि उंट बॅंड, तसेच एनसीसी कॅडेट्स आणि शालेय बॅंड एकतच शक्ती आहे... हा संदेश देत परेडमध्ये सहभाग घेतील. भारतीय वायुदलाच्या सूर्यकिरण पथकाकडून सादर होणारा भव्य एअर शो या परेडच्या भव्यतेत आणखी भर घालेल.

विविधतेत एकता संदेश देणारे संचलन

राष्ट्रीय एकता दिनी परेडमध्ये विविध राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेश यांचे संचालन विविधतेत एकता या विषयाचे दर्शन घडवतील.

या संचालनात राष्ट्रीय सुरक्षा गार्ड, राष्ट्रीय आपत्ती प्रतिसाद दल, गुजरात, जम्मू आणि काश्मीर, अदमान-निकोबार बेटे, मणिपूर, महाराष्ट्र, छत्तीसगड, उत्तराखंड आणि पुद्दुचेरी यांच्या संचालनाला समावेश असेल.

यासह सीमा सुरक्षा बल, केंद्रीय राखीव पोलीस दल, केंद्रीय औद्योगिक सुरक्षा बल, सशस्त्र सीमा बल, दिल्ली पोलीस आणि विविध राज्य पोलीस दलांचे ब्रास बॅंड कार्यक्रमाला उत्सवी वातावरणात अधिक रंग भरतील. या परेडमध्ये केंद्रीय राखीव पोलीस दल चे पाच शौर्यचक्र विजेते आणि सीमा सुरक्षा बल चे १६ वीरता पदक विजेते सन्मानित केले जातील. या शूर जवानांनी नक़लविरोधी आणि दहशतवादविरोधी मोहिमांमध्ये, तसेच पश्चिम सीमेवरील ऑपरेशन सिंदूर दरम्यान, अद्वितीय धैर्य आणि पराक्रमाने प्रदर्शन घडविले आहे.

परेडसोबतच भारत सरकारच्या संस्कृती मंत्रालयाद्वारे

आयोजित सांस्कृतिक कार्यक्रमात १०० कलाकार भारतीय शास्त्रीय नृत्यांचे सादरीकरण करतील, ज्यातून भारताची समृद्ध सांस्कृतिक परंपरा आणि विविधतेतील सौंदर्य अधोरेखित होईल.

राष्ट्रीय एकता दिनाचे उद्दिष्ट नागरिकांमध्ये राष्ट्रीय एकता, सौहार्द आणि देशभक्तीची भावना दृढ करणे हे आहे. हा उत्सव प्रत्येक भारतीयाला या

मूल्यांचा स्वीकार करण्यासाठी आणि देशाच्या ऐक्याच्या भावनेला बळ देण्यासाठी प्रेरित करतो.

१ ते १५ नोव्हेंबर २०२५ या कालावधीत एकतानगर येथे भारत पर्व आयोजित करण्यात येईल. या पर्वीत संपूर्ण भारतातील सांस्कृतिक सादरीकरणे आणि खाद्य महोत्सव आयोजित केला जाईल, ज्यामध्ये देशाच्या विविध परंपरांचा सैम पाहायला मिळेल. या पर्वीत समारोप १५ नोव्हेंबर रोजी भगवान विरसा मुंडा यांच्या जयंतीनिमित्त विशेष कार्यक्रम आयोजित करून केला जाईल.

भारताच्या सामाजिक विचारविश्वात दोन प्रवाह कायम एकमेकांना छेद देत आले आहेत. एक म्हणजे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचा समतेचा आणि मानवमुक्तीचा विचार, आणि दुसरा म्हणजे आरएसएसचा हिंदुत्ववादी राष्ट्रवाद.

या दोन विचारप्रवाहांचा संघर्ष हा केवळ इतिहासातील प्रसंग नसून, तो आजही भारतीय लोकशाहीच्या आत्म्याला आकार देणारा संघर्ष आहे. एकीकडे आंबेडकरांचा विवेकाधारित, वैज्ञानिक, समतेवर उभा विचार आहे; तर दुसरीकडे आरएसएसचा संस्कृतीकेंद्रित, बहुसंख्याकवादी दृष्टिकोन आहे. या दोन विचारधारांचा संघर्ष म्हणजे भारताच्या आत्म्याचा संघर्ष म्हणजे मानवतेचा विरुद्ध अधिराज्याचा! भारताच्या सामाजिक, राजकीय आणि सांस्कृतिक इतिहासात दोन प्रवाह सतत एकमेकांसमोर उभे राहतात.

एक म्हणजे समतेचा आणि मानवमुक्तीचा विचार, ज्याचे प्रतिक डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आहेत आणि दुसरा म्हणजे हिंदुत्वाचा विचार, ज्याचे प्रतिक राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ (आरएसएस) आहे. या दोन्ही विचारप्रवाहांमधील संघर्ष हा केवळ व्यक्तीगत नव्हता, तर तो भारतीय समाजाच्या आत्म्याशी संबंधित वैचारिक संघर्ष होता.

डॉ. आंबेडकर यांनी भारतातील हजारो वर्षांच्या जातिव्यवस्थेच्या विळख्यात अडकलेल्या समाजाला समतेचे आणि न्यायाचे स्वप्न दाखवले. त्यांचा समाजदर्शनाचा पाया होता मानव माणसाचा शत्रु नाही, सर्व माणसे समान आहेत. ते धर्माकडे अंधश्रद्धा म्हणून नव्हे, तर सामाजिक पुनर्रचनेचे साधन म्हणून पाहत होते. म्हणूनच त्यांनी स्पष्ट सांगितले. मी हिंदू धर्मात जन्मलो असलो तरी हिंदू म्हणून मरणार नाही.

त्यांच्यासाठी धर्म म्हणजे मानवतेचा, समतेचा आणि न्यायाचा मार्ग. म्हणूनच त्यांनी बुद्ध धर्माची स्वीकार केली. कारण तो विवेक, करुणा आणि समता शिकवतो. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे समतेचे आणि मानवमुक्तीचे शिल्पकार होते.

एकात्मतेच्या नावाखाली सामाजिक अधिराज्य राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाने १९२५ पासून भारतात हिंदू राष्ट्र या संकल्पनेचा प्रचार केला. संघाच्या दृष्टीने हिंदुत्व हे केवळ धर्म नव्हे, तर संस्कृती आणि राष्ट्रमाना आहे. पण या विचारात समता नव्हती, तर बहुसंख्याकत्व आणि संस्कृतीचे एकरूपत्व यावर भर होता. आरएसएसचा दृष्टिकोन असा होता की, भारतात राहणारे सर्व लोक हे हिंदू संस्कृतीचे वास्तव्य आहेत, त्यामुळे त्यांना हिंदू म्हणून स्वतःला ओळखले पाहिजे. हा विचार वरवर एकात्मतेचा भास देतो, परंतु प्रत्यक्षात जातिव्यवस्थेच्या पायावर उभ्या असलेल्या सामाजिक विषमतेला तो हात लावीत नाही. डॉ. आंबेडकर यांना हाच विरोधी होता.

डॉ. आंबेडकर यांनी समाजाच्या रचनेत

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि आरएसएस समता आणि हिंदुत्व यांच्यातील वैचारिक संघर्ष

प्रविण बागडे नागपूर. 9923620919

मूलभूत बदल करण्याची मागणी केली. ते म्हणाले, राजकीय स्वातंत्र्य मिळाले तरी सामाजिक आणि आर्थिक विषमता टिकली, तर ते स्वातंत्र्य टिकणार नाही. पण आरएसएसचा दृष्टिकोन वेगळा होता. त्यांच्या दृष्टीने संस्कृतीचे रक्षण हे सामाजिक बदलापेक्षा अधिक महत्त्वाचे होते.

या कारणाने डॉ. आंबेडकरांना आरएसएसचा हिंदुत्ववाद सामाजिक न्यायविरोधी वाटला. त्यांनी चेतावणी दिली होती की, हिंदू धर्माने जर आपले सामाजिक दोष दूर केले नाहीत, तर हा देश तुटेल. त्यांचा संघर्ष सत्तेसाठी नव्हे, तर समाजपरिवर्तनासाठी होता.

डॉ. आंबेडकरांचा मार्ग म्हणजे विवेक, बंधुता, समता आणि न्याय तसेच आरएसएसचा मार्ग म्हणजे संस्कृती, राष्ट्रभक्ती, हिंदू एकात्मता. एका मार्गाचा उद्देश मानवाला मुक्त करणे होता, तर दुसऱ्याचा उद्देश संस्कृतीच्या चौकटीत सर्वांना समावून घेणे हा होता. या दोन विचारसरणींच्या संघर्षातून भारतीय लोकशाहीचा चेहराच उरला.

आजही समाजात धर्माच्या नावावर द्वेष पसरवला जातो, अल्पसंख्याकांवर अन्याय होतो, आणि जातिव्यवस्था नष्ट झाली नाही. या पार्श्वभूमीवर आंबेडकरांचा समतेचा संदेश आज अधिकच महत्त्वाचा ठरतो. त्यांनी सांगितलेला संविधान हा माझा धर्मग्रंथ आहे, हा संदेश विसरता कामा नये. आरएसएसच्या हिंदू राष्ट्रच्या संकल्पनेपेक्षा डॉ. आंबेडकरांची मानव राष्ट्राची कल्पना अधिक व्यापक, न्यायपूर्ण आणि लोकशाहीप्रधान आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि आरएसएस

यांच्यातील संघर्ष हा केवळ धार्मिक नव्हता, तर तो मानवमुक्ती विरुद्ध सामाजिक अधिराज्य यांच्यातील होता.

आंबेडकरांचा विचार हा समतेचा दीपस्तंभ आहे, जो भारतीय लोकशाहीला दिशा देतो; तर आरएसएसचा विचार हा एकरूपतेच्या अधारात समाजाला मार्ग ओढणारा आहे. आजच्या पिढीने ठरवायचे आहे. आपण हिंदू राष्ट्राचे नागरिकत्व होऊ इच्छितो का, की समतेच्या भारताचे नागरिक? डॉ. आंबेडकरांनी दाखवलेला मार्ग स्पष्ट आहे. समता, बंधुता आणि स्वातंत्र्य हेच खरे धर्माचे रूप आहे.

आजच्या भारतात संविधानाचे मूल्य आणि लोकशाहीचे तत्व यांवर प्रश्नचिन्ह उभे राहत असताना, डॉ. आंबेडकरांची समतेवरील श्रद्धा आणि बंधुत्वाचा संदेश पुन्हा जिवंत करणे अत्यावश्यक आहे. संविधानाचा धर्म आणि हिंदुत्वाचा विचार, हे दोन मार्ग आजही आपल्या समाजासमोर उभे आहेत.

एक मार्ग न्याय, समानता आणि स्वातंत्र्याकडे नेतो; तर दुसरा मार्ग बहुसंख्याकतेच्या एकाधिकाराकडे. आता निर्णय आपल्या हातात आहे. आपण हिंदू राष्ट्राचे अनुयायी व्हायचे की समतेच्या भारताचे नागरिक व्हायचे? कारण इतिहास सास आहे. ज्यांनी समतेचा मार्ग निवडला, त्यांच्याच हातात भविष्याचे लेखन असते.

पेंच व्याघ्रप्रकल्पलगतच्या भागात वाघाच्या हल्ल्यात महिला ठार

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २८ :

नागपूर जिल्ह्यातील पेंच व्याघ्रप्रकल्पालगतही आता मानव-वन्यजीव संघर्षाची सुरुवात झाली आहे. नागपूर जिल्ह्यातील देवलापार येथे शेतात काम करणाऱ्या महिलेवर वाघाने हल्ला केला. यात महिलेचा जागीच मृत्यू झाला.

मंगळवारी सकाळी नऊ वाजताच्या सुमारास देवलापार वनपरिक्षेत्रांतर्गत मौजा देवलापार येथील शेतात कापूस काढत असताना

लोहडोंगरी येथील रहिवासी विमला ईनवाते यांच्यावर वाघाने हल्ला केला. देवलापार येथील कक्ष क्र. ५८१ राखीव वनालगतच्या शेतात महिलेला ओढत नेऊन वाघाने ठार मारले. वनखात्याने याठिकाणी कॅमेरा टँप लावले आहे.

दुपारी दीड वाजताच्या सुमारास विमला ईनवाते यांचा मृतदेह शवविच्छेदनाकरिता रामटेक येथील उपजिल्हा रुग्णालयात हलवण्यात आला. शवविच्छेदनानंतर मृतदेह अंत्यविधीकरिता पोलिसांमार्फत कुटुंबीयांच्या स्वाधीन करण्यात आला. मृताकाच्या वारसदारांना तातडीने नुकसान भरपाई म्हणून दहा लाख रुपयाचा धनादेश देण्यात आला.

प्रादेशिक वनविभागाच्या उपवनसंरक्षक डॉ. विनीता व्यास यांच्या मार्गदर्शनाखाली सहाय्यक वनसंरक्षक जी.एफ. लुचे यांनी हा धनादेश कुटुंबीयांच्या स्वाधीन केला. याप्रसंगी पोलीस

उपअधीक्षक संतोष कायगवाड, वनपरिक्षेत्र अधिकारी एस.बी. टूले, वनपरिक्षेत्र अधिकारी एस.एस. बन्सोड, वनपरिक्षेत्र अधिकारी शिंदे, वनपरिक्षेत्र अधिकारी ठाकरे उपस्थित होते. यावेळी उपवनसंरक्षक डॉ. विनीता व्यास यांनी सदर परिसरात गस्त घालून व्याघ्र सनियंत्रण करण्याचे आदेश क्षेत्रीय कर्मचाऱ्यांना दिले. तसेच स्थानिक ग्रामस्थांनी सतर्क राहण्याचे आवाहन केले.

चंद्रपूर जिल्ह्यातील मानव-वन्यजीव संघर्ष वाढीस लागला आहे. मागील पाच वर्षांत जिल्ह्यात १७५ नागरिकांचा वाघ व इतर वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यात मृत्यू झाला. २०२५ मधील अवघ्या सहा महिन्यांत २५ ग्रामस्थांचा

बळी गेला. आताही गेल्या नऊ दिवसात चार ते पाच जण वाघाच्या हल्ल्यात मृत्युमुखी पडले. पेंच व्याघ्रप्रकल्पाच्या बफरसह प्रादेशिक मध्येही वाघांच्या हल्ल्यात वाढ झाली आहे. येथेही वाघाच्या हल्ल्यात जनावरांसह मानवी मृत्यूची संख्या वाढत आहे. चंद्रपूर जिल्ह्यातील ताडोबा-अंधारी व्याघ्रप्रकल्पाप्रमाणेच नागपूर जिल्ह्यातील पेंच व्याघ्रप्रकल्पात देखील पर्यटन प्रवेशद्वाराची संख्या वाढत आहे. अतिरिक्त पर्यटनामुळे वाघांच्या अधिवासावर गदा येऊन वाघ जंगलाबाहेर पडत आहेत. परिणामी येथेही मानव-वन्यजीव संघर्ष वाढत आहे.

दर्जाहीन कृत्रिम वाळूवर टाच!

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २८ :

राज्यात विविध बांधकामासाठी कृत्रिम वाळूचा (एम सॅंड) वापर वाढवा तसेच दर्जाहीन कृत्रिम वाळूवर थेट कारवाई व्हावी, यासाठी मूळ धोरणात सुधारणा करण्यात आली असून, एम सॅंड युनिटला मान्यता तसेच यापद्धतीच्या युनिटला प्रोत्साहन देण्यासाठी जिल्हास्तरीय मर्यादा ५० वरून १०० युनिटपर्यंत नेण्याचा मंत्रालयपातळीवरील हक्क जिल्हाधिकाऱ्यांना देण्यात आला आहे.

विशेष म्हणजे, एम सॅंड युनिटसाठी दिलेल्या अटीचे व गुणवत्तेचे उल्लंघन केल्यास प्रथम परवाना निलंबित करून, नंतर कायमस्वरूपी रद्द करण्याची तरतुद करण्यात आली आहे.

महसूलमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी सुधारणेचा शासन निर्णय जारी करत, सर्व जिल्हाधिकाऱ्यांना अंमलबजावणीबाबतचे दिशानिर्देश देणारे पत्र दिले आहे. नैसर्गिक वाळूला पर्याय म्हणून कृत्रिम वाळू वापरण्यास प्रोत्साहन देण्याच्या राज्य सरकारच्या

धोरणात करण्यात आलेली सुधारणा सांगून मंत्री बावनकुळे म्हणाले, राज्यातील स्थानिक उद्योजकांना प्रोत्साहन देण्यासोबतच एम-सॅंडच्या गुणवत्तेवर भर देणारे महत्वाचे बदल केले आहेत. तसेच याबाबत जिल्हाधिकाऱ्यांना धोरण

बांधकामाचा दर्जा राखला जावा यासाठी, एम-सॅंडच्या गुणवत्तेबाबत अत्यंत कठोर नियम लागू करण्यात आले आहेत. सर्व एम-सॅंड युनिटधारकांना भारतीय मानक ब्युरो (BSI) आणि भारतीय मानकांनुसार (IS Codes) उत्पादन करणे बंधनकारक राहील. जिल्हाधिकाऱ्यांच्या पथकामार्फत होणाऱ्या तपासणीत, जर एम-सॅंड या मानकांनुसार आढळले नाही, तर संबंधित युनिटचा परवाना सहा महिन्यांसाठी निलंबित करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकाऱ्यांना देण्यात आले आहेत. निलंबनानंतरही पुन्हा निकृष्ट दर्जाची वाळू उत्पादन केल्याचे आढळल्यास, हा परवाना कायमस्वरूपी रद्द केला जाईल.

अंमलबजावणीचेही अधिकार देण्यात आला.

प्रत्येक जिल्ह्यात एम-सॅंड युनिट स्थापन करणाऱ्या पहिल्या ५० उद्योजकांना किंवा संस्थांना शासकीय सवलती लागू राहतील, मात्र भौगोलिक परिस्थिती आणि अर्जांची संख्या पाहून, जिल्हाधिकाऱ्यांना ही मर्यादा शंभर युनिट्सपर्यंत वाढवण्याचे अधिकार देण्यात आले आहेत.

शासकीय जमिनीचा एम-सॅंड युनिटसाठी लिलाव करताना, त्यात केवळ महाराष्ट्राने नोंदणीकृत संस्थांनाच भाग घेता येईल. नवीन उद्योजकांना संधी मिळवी, यासाठी ज्यांच्या नावे आधीच खाणपट्टा मंजूर आहे, अशा व्यक्ती किंवा संस्थांना या लिलावात अपात्र ठरवण्यात येईल. या युनिट्ससाठी ५ ते १० एकरपर्यंत जागा मंजूर केली जाईल आणि एका वर्षाच्या आत युनिट कार्यान्वित करणे बंधनकारक असेल.

दुचाकीच्या धडकेत तरुणाचा मृत्यू

■ महासागर प्रतिनिधी

नागपूर, दि. २८ :

रस्त्याने पायदळ जात असलेल्या तरुणाला भरधाव असलेल्या मोटारसायकलस्वाराने जबर धडक दिली. यात गंभीर जखमी तरुणाचा उपचार मिळण्यापूर्वीच मृत्यू झाला. ही घटना कळमना पोलिस ठाण्यांतर्गत घडली. राजकुमार श्रीचंद कोहरे (३५) असे मृताचे नाव आहे.

राजकुमार हा मोलमजुरीचे काम करीत होता. सोमवारी सायंकाळी तो घरून बाहेर फिरायला निघाला होता. धरमनगर रोडने जात असताना श्रीराम चौकात मोटारसायकल चालकाने भरधाव व निष्काळजीपणे वाहन चालवून राजकुमारला जबर धडक दिली. यात डोक्याच्या भारावर खाली सीमेंट रस्त्यावर पडल्याने राजकुमार गंभीर जखमी झाला. आसपासचे लोक त्याच्या मदतीला धावले. त्याला उपचाराध्य मेयो रुग्णालयात नेले असता डॉक्टरांनी तपासून मृत घोषित केले. या प्रकरणी पोलिसांनी गुन्हा दाखल केला आहे.

मुंबईकरांच्या सेवेत १५० बेस्ट बस

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २८ :

महाराष्ट्रातील परिवहन सेवार्ता गती देण्यासाठी आणि आधुनिक करण्यासाठी राज्य सरकारने एसटीच्या ताफ्यात ५००० नवीन बसेस समाविष्ट करण्याची घोषणा केली आहे, ज्या टप्प्याटप्प्याने सेवेत येत आहेत.

याच प्रयत्नांचा भाग म्हणून, आज मुंबईतील बेस्ट उपक्रमासाठी १५७ नवीन इलेक्ट्रिक बसगाड्यांचे लोकार्पण मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि उपमुख्यमंत्र्यांच्या प्रमुख उपस्थितीत झाले. मुख्यमंत्र्यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, या बस मुंबईतील २१ मार्गांवर धावणार असून, अंदाजे १.९ लाख मुंबईकर प्रवाशांना त्याचा थेट लाभ होणार आहे.

देवेंद्र फडणवीस म्हणाले, आपल्या मुंबईकरांना अधिक सोयीच्या गाड्या दिल्या पाहिजे आणि प्रदूषण कमी केले पाहिजे. ५००० बस घेण्याचा निर्णय झाला, टप्प्या टप्प्याने या येत आहेत. कर्मचारी समाधानी असतील तर सेवा उत्कृष्ट होईल असे मानणारे आम्ही आहोत. सिंगल टिकीट वर आपण गेले आहोत, बेस्टला आपल्या पायावर उभे राहण्यासाठी नॉन फेअर बॉक्सची मदत होईल.

दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छा

श्री राजु यशवंतराव आकरे

देसाईगंज (वडसा)
सामाजिक कार्यकर्ता
तथा
संचालक
श्री तुकाराम शिक्षण संस्था, कडोली
मो. ९४२२८५२०३०

महिला डॉक्टर आत्महत्येचे दिल्लीत तीव्र पडसाद

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २८ :

सातारा जिल्ह्यातील फलटणच्या उपजिल्हा रुग्णालयातील महिला डॉक्टर संपदा मुंडे यांनी काही दिवसांपूर्वी वरिष्ठांच्या दबावामुळे आत्महत्या केली होती. या घटनेच्या निषेधार्थ काँग्रेस आक्रमक झाली असून, राजधानी दिल्लीत काँग्रेस कार्यकर्त्यांनी आंदोलन सुरू केले आहे.

दिल्ली येथे युवा काँग्रेस कडून फलटण प्रकरणाच्या निषेधार्थ तीव्र आंदोलन सुरू करण्यात आले आहे. मृत डॉ. संपदा मुंडे यांना न्याय मिळाला पाहिजे अशी मागणी यावेळी कार्यकर्त्यांनी केली. यावेळी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांचा पुतळ्या जाळण्यात आला. कार्यकर्ते बॅरिकेड्सवर चढले तसेच देवेंद्र फडणवीस यांनी राजीनामा द्यावा, अशी मागणी केली.

फलटण येथील डॉ. संपदा मुंडे यांच्या आत्महत्येच्या घटनेनंतर काँग्रेस नेते राहुल गांधी यांनी देखील दिवट करत निषेध नोंदवला होता. साताऱ्यातील घटना कोणत्याही सुसंस्कृत समाजाच्या विवेकाला हादरवून टाकणारी असल्याचे राहुल गांधी यांनी म्हटले. एक होतकरू डॉक्टर भ्रष्ट व्यवस्थेतील गुन्हेगारांच्या छळाचा बळी ठरली. गुन्हेगारांपासून जनतेचे रक्षण करण्याची जबाबदारी ज्यांच्यावर सोपवण्यात आली, त्यांनीच हा सर्वात घृणास्पद गुन्हा केला, असे ते म्हणाले.

आमच्याकडे जेसीबी, एजेक्स मशीन, रोलर, टँकर, ट्रॅक्टर, पोकलॅंड किरायाने मिळतील

संदीप दहिकर
गव्हर्नमेंट सिव्हिल कॉन्स्ट्रक्टर
संपर्क : 9422152594, 8329430129

दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छा

साई ज्वेलर्स
कोंढाळा
प्रो.प्रा. धरुण कुंभलवार

शुभ दीपावली
निमित्त सर्वांना हार्दिक शुभेच्छा...

शुभदीपावली
निमित्त सर्वांना हार्दिक शुभेच्छा...

श्री. गणेश फाफट
मा. नगरसेवक न.प. देसाईगंज

सर्व जनतेला दिपावली च्या हार्दिक शुभेच्छा

अमृत कन्स्ट्रक्शन

हॉट मिक्स / वॉच मिक्स प्लांट अँड सिव्हिल कॉन्स्ट्रक्टर

स्तिश आर. रोचलानी 9970120234, बलराम बी. रोचलानी 9422906491

समस्त जनतेला दिपावली च्या हार्दिक शुभेच्छा

वसनशहा कपडा बाजार
रवी नागदेवे ८०५५१९२४४४

मेन रोड देसाईगंज

दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छा

Laxmi Rice Industries
Manufacture & Supplier of Best Quality Rice Broken, Rice Bran Paddy

KONDAHALLA
Ta. Desaiganj Dist. Gadchiroli

हिमांशु गुरू
मो. ९४२०८४९६५१

अ.ड. संजयजी गुरू
नोटरी/नेह सामाजिक नेते
गांधी वार्ड, देसाईगंज (वडसा)
मो. ९४२२१६९७८४

श्री अवतार मेडीकोज
मेन रोड देसाईगंज

की हार्दिक शुभकामनाएँ

श्रीनिवास गुडला
मो. 9850937447

समस्त जनतेला दिपावली च्या हार्दिक शुभेच्छा

श्री अवतार मेडीकोज
मेन रोड देसाईगंज

दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छा!

प्रयास

अर्वन को-ऑपरेटिव्ह क्रेडिट सोसायटी लि. पुणे

डॉ. सोनारकर सॅम कॉम्प्लेक्स, तहसील कार्यालयासमोर, पुणे

मो. ९८०१८०००० (सी.एच.डी.) / ९८०१८०००० (सी.एच.डी.) / ९८०१८०००० (सी.एच.डी.)

मासिक आर.डी. काढल्यास १% जास्त व्याजदर
दैनंदिनी आर.डी. १ वर्षासाठी ६%

इतर सर्व बँकेपेक्षा आर.डी आणि एफ.डी. वर सर्वात जास्त व्याज देणारी अग्रगण्य संस्था या सुवर्ण संधीचा अवश्य लाभ घ्यावा..

सौ. अर्चना भोमळे सौ. किशोर् बोडे
मुख्य मार्गदर्शक अग्रगण्य प्रवास सखी मंच

मुमुर्तुकापु/कापेवर बहुदेशीय सामाजिक संस्था, चंद्रपूर

दिवाळी पाडया
निमित्त सर्वांना हार्दिक शुभेच्छा..!

संजय मिसालवार शंकर सिद्धम
निमित्त सर्वांना हार्दिक शुभेच्छा..